

บทที่ ๕

ผลการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่ในโรงงานในครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการจัดสวัสดิการให้กับคนงานในโรงงานอุตสาหกรรมของไทย และเพื่อต้องการที่จะให้ข้อมูลที่มาเป็นข้อสรุปที่ถูกต้องและเหมาะสมที่สุด ทั้งนี้ ลักษณะของข้อมูลจึงเป็นข้อมูลจากหลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ฝ่ายนายจ้าง คนงาน และครู

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มคือ

- ก. ฝ่ายคนงาน
- ข. ฝ่ายนายจ้าง
- ค. ครูที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนผู้ใหญ่ของโรงงาน

การวิเคราะห์จะแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น ๒ ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

- ก. สถานภาพ สภาพปัญหาและความต้องการ
- ข. ทัศนคติที่มีต่อโรงเรียนผู้ใหญ่ในโรงงาน

ลักษณะการสำรวจตาราง

การวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางจะมีลักษณะการวิเคราะห์โดยอาศัยจากการแสดงความถี่เป็นร้อยละ ซึ่งจะรวมถึงการวิเคราะห์ทัศนคติด้วย

ส่วนตารางที่มีลักษณะแสดงความสัมพันธ์ของ ๒ ตัวแปรนั้น จะใช้วิธีวิเคราะห์โดยอาศัยวิธีการทางสถิติ คือการหาค่าไค-สแคว

$$\text{จากสูตร } \chi^2 = \sum \frac{(f_o - f_e)^2}{f_e}$$

f_o = ความถี่ที่ไ้จากการปฏิบัติ

f_e = ความถี่ที่ไ้จากสมมติฐาน

df = degree of freedom

ใช้ระดับความมีนัยสำคัญ ๕ %

ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคนงาน

กลุ่มคนงานที่นำมาเป็นตัวอย่างเป็นการศึกษาครั้งนี้ เป็นคนงานที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนผู้ใหญ่ของโรงงานต่าง ๆ เท่านั้น ซึ่งได้กล่าวรายละเอียดไว้แล้วในบทนำเกี่ยวกับวิธีการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะเลือกศึกษาเฉพาะคนงานที่กำลังเรียนอยู่ในระดับ ๓ และระดับ ๔ เพื่อความสมบูรณ์และถูกต้องของข้อมูล เพราะคนงานที่กำลังศึกษาใน ๒ ระดับดังกล่าวนี้ พอจะมีความรู้และเข้าใจแบบสอบถามได้ดีกว่าระดับ ๑ หรือ ๒ อีกประการหนึ่งก็คือ เป็นระดับที่คนงานกำลังเรียนอยู่มากที่สุด และเป็นระดับสูงที่สุดเท่าที่มีอยู่ในขณะนี้

ลักษณะของข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคนงานนี้จะแบ่งออกได้เป็น ๓ ลักษณะใหญ่คือ ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพพื้นฐานโดยทั่ว ๆ ไปของคนงาน เช่น เพศ อายุ รายได้ เป็นต้น

ตอนที่ ๒ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของคนงานที่กำลังเรียนในโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่

ตอนที่ ๓ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของคนงานที่มีต่อการดำเนินงานโรงเรียนผู้ใหญ่สำหรับคนงานในโรงงาน

ตารางที่ ๑
ลักษณะทางประชากร

รายการ	(จำนวน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	(๔๗)	๒๓.๕๐
หญิง	(๑๕๓)	๗๖.๕๐
สถานะภาพการสมรส		
โสด	(๑๖๙)	๘๕.๕๐
มีคู่สมรสแล้วและยังอยู่ด้วยกัน	(๒๕)	๑๒.๕๐
มีคู่สมรสแล้วแยกกันอยู่เพราะอาชีพ	(๒)	๑.๐๐
หย่ากันแล้วแต่งงานใหม่	(๑)	๐.๕๐
หย่ากันแล้วยังไม่แต่งงานใหม่	(๓)	๑.๕๐
อายุ		
๑๕-๒๐	(๕๑)	๕๕.๕๐
๒๑-๒๕	(๖๙)	๓๔.๕๐
๒๖-๓๐	(๒๕)	๑๓.๕๐
๓๑ +	(๑๕)	๗.๕๐
ระดับการศึกษา เมื่อสมัครทำงาน		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	(๑)	๐.๕๐
จบประถมศึกษา ๔ บริบูรณ์	(๑๓๕)	๖๗.๕๐
เกินประถม ๔ แต่ไม่จบ ป. ๗	(๑๕)	๗.๕๐
จบ ป. ๗ บริบูรณ์	(๕๙)	๒๙.๕๐

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

รายการ	(จำนวน)	ร้อยละ
ที่อยู่อาศัย		
ห้องพักที่โรงงานจัดให้อยู่ในบริเวณโรงงาน	(๘๘)	๔๘.๐๐
เช่าบ้านอยู่นอกโรงงาน (บริเวณใกล้เคียง)	(๔๗)	๒๓.๕๐
อาศัยอยู่กับบิดามารดาหรือญาตินอกโรงงาน (บริเวณใกล้เคียง)	(๕๕)	๒๗.๕๐
เช่าบ้านอยู่นอกโรงงานและไกลจากโรงงาน	—	—
เงินเค่อนที่ไ้ครอบอยู่ในปัจจุบัน		
ต่ำกว่า ๕๐๐ บาท	(๕)	๒.๕๐
๕๐๐ - ๙๙๙ บาท	(๘๘)	๔๔.๐๐
๑๐๐๐ - ๑๙๙๙ บาท	(๘๖)	๔๓.๐๐
๒๐๐๐ +	(๑๑)	๕.๕๐

หมายเหตุ

N = ๒๐๐

จากตาราง เมื่อพิจารณาถึงข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานะภาพโดยทั่วไปของ
 คนงานที่ได้เข้าเรียนศึกษาผู้ใหญ่ในโรงเรียนของโรงงานแล้ว จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่จะเป็น
 คนงานหญิง ส่วนคนงานชายนั้นน้อยมากคือเพียงร้อยละ ๒๓.๕๐ เท่านั้น เกี่ยวกับ
 สถานภาพการสมรสนั้นผู้ที่เข้าเรียนศึกษาผู้ใหญ่ส่วนมากจะเป็นคนโสดมากกว่าพวกที่แต่งงาน
 แล้ว และมักจะมีอายุอยู่ระหว่าง ๑๕ - ๒๐ ปี เป็นส่วนใหญ่ ยิ่งอายุมากขึ้นก็จะมีจำนวน
 ลดลงเรื่อย ๆ อย่างเช่นพวกที่มีอายุตั้งแต่ ๓๑ ปีขึ้นไปจะเป็นกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด
 ระดับการศึกษาของคนงานเหล่านี้เมื่อสมัครเข้าทำงาน ส่วนมากจะจบระดับที่สี่บริบูรณ์
 ที่จบครึ่ง ๆ กลาง ๆ นั้นมีน้อย เกี่ยวกับที่พักอาศัยของคนงานที่เข้าเรียนศึกษาผู้ใหญ่
 ส่วนมากจะพักอยู่ในหอพักที่โรงงานได้จัดไว้ให้ ที่อยู่นอกโรงงานแล้วเข้าเรียนศึกษาผู้ใหญ่
 มีจำนวนเพียงเล็กน้อย ระดับเงินเดือนหรือรายได้ที่ได้รับปัจจุบันนั้น มักจะอยู่ระหว่าง
 ๕๐๐ - ๘๘๘ บาท และระหว่าง ๑,๐๐๐ - ๑,๘๘๘ บาท เป็นส่วนมาก

ตารางที่ ๒
ความคิดริเริ่มในการก่อตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่ในโรงงาน

โรงเรียนในโรงงานเกิดขึ้นจากการริเริ่มของใคร	จำนวน	ร้อยละ
เกิดจากการเรียกร้องของคณงานและสหภาพ	๗๔	๓๗.๐๐
นายจ้างให้คำแนะนำ	๓๖	๑๘.๐๐
กรมแรงงานเข้าสำรวจความต้องการ	๖๔	๓๒.๐๐
เจ้าหน้าที่กองการศึกษาผู้ใหญ่	๒๖	๑๓.๐๐
อื่น ๆ	—	—
รวม	๒๐๐	๑๐๐

จากตาราง เพื่อศึกษาถึงความเป็นมาของการเกิดมีโรงเรียนผู้ใหญ่ในโรงงานนั้น จะเห็นได้ว่า ๓๗ เปอร์เซ็นต์บอกว่าเกิดขึ้นจากการเรียกร้องของคณงานเอง ๓๒ เปอร์เซ็นต์ เกิดขึ้นจากกรมแรงงานสำรวจความต้องการ ส่วนที่บอกว่าเกิดจากนายจ้างแนะนำมีเพียง ๑๘ เปอร์เซ็นต์ ส่วนอีก ๑๓ เปอร์เซ็นต์นั้น บอกว่าเกิดจากเจ้าหน้าที่กองการศึกษาผู้ใหญ่ จากตารางนี้ก็พอจะกล่าวได้ว่าการเกิดมีการศึกษาผู้ใหญ่สำหรับผู้ใช้แรงงานนั้น เกิดขึ้นได้ก็เพราะการเรียกร้องของพวกเขาเอง ซึ่งเมื่อย้อนกลับไปถึงระยะปี ๒๕๑๗ ซึ่งเป็นช่วงที่มีการเคลื่อนไหวในเรื่องสิทธิและสวัสดิการของคณงานกันมาก และจากการเรียกร้องในช่วงนั้นก็พอจะมีผลผลักดันให้เกิดมีโรงเรียนผู้ใหญ่ในโรงงานขึ้น ปี ๒๕๑๗ ก็มีการสอนศึกษาผู้ใหญ่ให้กับคณงานแห่งแรกที่โรงงานคูราโบ

ตารางที่ ๓
ที่มาของค่าใช้จ่ายในการศึกษาของแรงงาน

ค่าใช้จ่ายในการศึกษาที่ได้รับการช่วยเหลือจากใคร	จำนวน	ร้อยละ
บิดามารดา	๒๐	๑๐.๖๐
ญาติ	๓	๑.๕๐
ส่วนตัว	๑๗๗	๘๘.๕๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐

จากตาราง บปรากฏว่าค่าใช้จ่ายที่ใช้สำหรับการศึกษานั้น ส่วนใหญ่แล้ว ต้องใช้เงินก้อนของตนเองที่ได้จากการทำงาน นอกเหนือจากกลุ่มนี้ ซึ่งก็เป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ได้รับความช่วยเหลือจากบิดามารดาหรือญาติพี่น้อง นับว่าเป็นภาระที่มากพอสมควรสำหรับแรงงานส่วนใหญ่ซึ่งมีรายไค้อยู่ระหว่าง ๕๐๐ - ๕๕๕ บาท (จากตารางที่ ๑)

ตารางที่ ๔
เหตุผลที่คนงานสมัคร เรียน

ทานสมัคร เข้า เรียนเพราะ	จำนวน	ร้อยละ
มีความต้องการอยู่ก่อนแล้ว	๑๙๒	๘๑.๘๓
เพื่อนชักชวน	๔	๑.๖๐
นายจ้างสนับสนุน	๔	๑.๖๖
กรมแรงงานสนับสนุน	๑	๐.๔๒
อื่น ๆ	๙	๔.๓๓
รวม	๒๑๐	๑๐๐

หมายเหตุ คอลัมน์มากกว่า ๑ กรณี
อื่น ๆ ได้แก่ เพื่อเพิ่มวิทยฐานะและได้ทำงานที่ดีกว่านี้

จากตาราง เมื่อพิจารณาถึง เหตุผลของการสมัคร เข้า เรียนในโรงเรียน
ศึกษาผู้ใหญ่ในโรงงานแล้ว ปรากฏว่าส่วนใหญ่จะมีความต้องการและตั้งใจที่จะ เรียน
มาก่อนแล้ว แสดงให้เห็นว่าคนงานส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม
แก่ตนเองพอสมควร ส่วนที่เข้าเรียนกวยเหตุผลอื่น ๆ เช่น เพื่อนชักชวนมีเพียงส่วนน้อย
เท่านั้น

ตารางที่ ๕

ความพร้อมของอุปกรณ์การสอนในโรงเรียน

โรงเรียนมีอุปกรณ์ประกอบการสอนเพียงพอหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
มีเพียงพอ	๑๖๐	๘๐.๐๐
ขาดแคลนเสมอ	๔๐	๒๐.๐๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐

จากตาราง การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ของโรงงาน ส่วนใหญ่จะเห็นได้ว่าอยู่ในระดับพอใช้ เพราะเมื่อพิจารณาถึงอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ร้อยละ ๘๐ ของคนงานตอบว่ามีเพียงพอ ส่วนอีกร้อยละ ๒๐ ที่ตอบว่าขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอนเสมอ ซึ่งจากตัวเลขดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าการจัดสถานที่ที่ใช้ในการสอนศึกษาผู้ใหญ่ของโรงงานต่าง ๆ นั้น ฝ่ายโรงงานก็ได้อำนวยความสะดวกในเรื่องดังกล่าวที่พอสมควร มีอีกเพียงร้อยละ ๒๐ เท่านั้นที่ยังจัดบริการดังกล่าวไม่เหมาะสม

ตารางที่ ๖
ความต้องการของพนักงานในค่านี้อาชีวศึกษาที่สอน

ความต้องการให้สอนแบบใดมากที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
แบบสามัญ	๗๓	๓๖.๕๐
แบบ เบ็คเสร์จ	๖๓	๓๑.๕๐
ความรู้ที่สามารถนำมาใช้กับงานในโรงงานได้	๑๗	๘.๕๐
ความรู้ทางสังคม กฎหมายแรงงาน	๒๗	๑๓.๕๐
วิชาที่สอนที่สามารถนำไปประกอบอาชีพส่วนตัว	๒๐	๑๐.๐๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐

จากตาราง เมื่อพิจารณาถึงความต้องการของพนักงานที่มีความต้องการให้สอนแบบใดแล้ว จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ต้องการให้สอนวิชาสามัญและแบบ เบ็คเสร์จ รองลงมา เมื่อวิเคราะห์โดยแยกเพศชายและหญิงแล้ว พบว่าความต้องการที่จะให้สอนแบบใดนั้นมีความสัมพันธ์กับเพศของพนักงาน (ค่าไค-สแควร์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าเท่ากับ ๒๒.๒๓ ค่าไค-สแควร์ที่ได้จากการ เปิดตาราง เท่ากับ ๕.๕๕ จาก degree of freedom เท่ากับ ๕ ระดับนัยสำคัญ .๐๕) กล่าวคือ พนักงานชายส่วนใหญ่ต้องการความรู้สามัญมากที่สุด (ร้อยละ ๕๕.๕๗) ส่วนความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในโรงงานได้กับการสอนแบบ เบ็คเสร์จนั้น ต้องการมากรองลงมาตามลำดับ สำหรับพนักงานหญิงนั้น ส่วนมาก (ร้อยละ ๓๗.๕๑) ต้องการให้สอนแบบ เบ็คเสร์จ และต้องการให้สอนเน้นทาง ค่านวิชาสามัญ เป็นอันดับสอง (ร้อยละ ๒๕.๕๑) ความรู้ทางสังคม กฎหมายแรงงาน เป็นอันดับสาม (ร้อยละ ๑๕.๐๓)

ส่วนความต้องการของพนักงานที่ต้องการให้สอน เน้นแบบฝึกกับสถานการณ์ภาพการ
สมรส คือกลุ่มโสด และไม่โสดนั้น จากการวิเคราะห์ก็พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน
(ค่าไค-สแควร์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าเท่ากับ ๖.๖๐ แต่ค่าไค-สแควร์ที่ได้จากการเปิด
ตารางมีค่าเท่ากับ ๕.๘๕ จาก degree of freedom ๔ ระดับนัยสำคัญ .๐๕)
กล่าวคือทั้งกลุ่มโสดและไม่โสดต่างก็ต้องการให้สอน เน้นทาง คำนวิชาสามัญและแบบ
เบ็ดเสร็จ เป็นส่วนใหญ่ กลุ่มโสดร้อยละ ๓๗.๘๗ ต้องการให้สอน เน้น คำนวิชาสามัญ
ร้อยละ ๓๐.๑๘ ต้องการให้สอน เน้นแบบเบ็ดเสร็จ กลุ่มที่ไม่โสดร้อยละ ๓๘.๗๑
ต้องการให้สอน เน้นแบบเบ็ดเสร็จ และร้อยละ ๒๕.๐๓ ต้องการให้สอน เน้นแบบสามัญ

เมื่อพิจารณาถึงความต้องการให้สอนแบบฝึกของพนักงานกับระดับอายุแล้ว
ปรากฏว่าจากการวิเคราะห์ทดสอบด้วยไค-สแควร์แล้วได้ค่าไค-สแควร์จากการคำนวณ
เท่ากับ ๑๕.๑๓ และค่าไค-สแควร์จากการเปิดตารางเท่ากับ ๒๑.๐๓ degree of
freedom เท่ากับ ๑๒ ระดับนัยสำคัญ .๐๕ ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกันมาก

ปรากฏว่าจากการจำแนกตามระดับอายุพนักงานส่วนใหญ่ที่มีอายุระหว่าง
๑๕ - ๒๐ ปี ๒๑ - ๒๕ ปี และ ๓๑ ปีขึ้นไปส่วนใหญ่ต่างก็ต้องการให้สอน เน้น
ทาง คำนวิชาสามัญและแบบ เบ็ดเสร็จ เป็นส่วนใหญ่

แต่มีข้อยกเว้นสังเกตว่ากลุ่มอายุระหว่าง ๒๖ - ๓๐ ปี ต้องการให้สอนแบบ
เบ็ดเสร็จ เป็นอันดับแรก (ร้อยละ ๓๒.๐๐) และต้องการให้สอนความรู้ คำนสังค
กฏหมาย แรงงาน เป็นอันดับสอง (ร้อยละ ๒๕.๐๐) นับว่าเป็นกลุ่มเดียวที่ ต้องการ
ความรู้ คำนนี้มากที่สุด

ตารางที่ ๗
ปัญหาที่ประสบในโรงเรียน

ปัญหาที่มักประสบในโรงเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ระเบียบมากเกินไป	๕	๒.๒๘
ไม่ค่อยเข้าใจวิชาที่เรียน	๑๒๓	๕๖.๕๒
อาจารย์ไม่ค่อยเอาใจใส่การสอน	๕	๔.๑๓
นายจ้างไม่ค่อยให้ความสำคัญในเวลาเรียน	๕๔	๒๔.๗๗
อื่น ๆ (มีเสียงรบกวน ๒ มีเวลาเรียนน้อย ๒ และไม่มีเวลาทำการบ้าน ๑)	๕	๒.๒๘
ไม่มีปัญหา	๒๒	๑๐.๐๕
	๒๑๘	๑๐๐

หมายเหตุ คอบได้หลายกรณี

จากตาราง ปัญหาที่คนงานส่วนใหญ่ต้องประสบจากการเรียนในโรงเรียน ก็ได้แก่ปัญหาการไม่ค่อยจะเข้าใจวิชาที่เรียน ส่วนปัญหารองลงมาคือปัญหาจากการที่นายจ้างไม่ค่อยให้ความสำคัญในเวลาเรียน จากแบบสอบถามนั้น ปรากฏว่ากลุ่มนี้ได้แก่คนงานจากโรงงานบริษัทไทยน้ำทิพย์ โรงงานทอผ้ากรุงเทพ และโรงงานบริษัทสหยูเนียน กลุ่มคนงานที่มีปัญหาเกี่ยวกับครูไม่ค่อยเอาใจใส่ในการสอนเท่าที่ควรได้แก่คนงานจากโรงงานบริษัทสหยูเนียน กลุ่มที่มีปัญหาจากระเบียบที่มีมากเกินไปได้แก่โรงงานของบริษัทสหยูเนียน

ส่วนที่ไม่ปรากฏว่ามีปัญหาใด ๆ นั้น ได้แยกดูคนงานจากโรงงานของ
โรงพิมพ์คุรุสภา

เมื่อแยกเป็นเพศของคนงานกับปัญหาที่ประสบแล้ว ก็ปรากฏว่าทั้งคนงาน
ชายและหญิงต่างก็มีปัญหาเกี่ยวกับการไม่เข้าใจวิชาที่เรียน เป็นส่วนใหญ่เหมือนกัน
(ชายร้อยละ ๕๐.๕๘ หญิงร้อยละ ๕๘.๐๘) และมีปัญหาเกี่ยวกับนายจ้างไม่ให้ความ
สะดวกเกี่ยวกับเวลาเรียนรอลงมา แต่ปรากฏว่าปัญหาที่เกิดจากครูไม่คอยสนใจ
สอนเท่าที่ควรนั้น คนงานชายไม่มีปัญหาคงกลาวนี้เลย ในขณะที่คนงานหญิงมีปัญหา
เกี่ยวกับครูถึงร้อยละ ๕.๓๘

ระดับอายุของคนงานก็เช่นเดียวกัน ตั้งแต่ช่วงอายุ ๑๕ - ๒๐ ปี ไปจนถึง
คนงานที่มีอายุ ๓๑ ปีขึ้นไปก็ปรากฏว่าทุกระดับอายุต่างก็มีปัญหาเกี่ยวกับการไม่คอย
เข้าใจวิชาที่เรียนเป็นอันดับแรก เช่นกลุ่มอายุ ๑๕ - ๒๐ มีมากที่สุดร้อยละ ๖๑.๗๖
ส่วนกลุ่มอายุ ๒๑ - ๒๕ ปีมีร้อยละ ๕๐.๐๐ นับเป็นกลุ่มอายุที่มีปัญหาน้อยกว่ากลุ่ม
อายุอื่น ๆ เมื่อเทียบอัตราเป็นร้อยละจากปัญหาในแต่ละระดับอายุ

เช่นเดียวกับปัญหาที่ประสบเมื่อเทียบกับระดับการศึกษา (ระดับ ๓ ระดับ ๔)
ประเภทของการศึกษา (แบบ เบ็ค เสร็จ และแบบ สามัญ) ก็ปรากฏว่าต่างก็มีปัญหาที่ประสบ
ในลักษณะเดียวกัน คือจะประสบกับปัญหาเกี่ยวกับไม่คอยเข้าใจวิชาที่เรียนมากที่สุด
(ระดับสามร้อยละ ๖๑.๗๓ ระดับ ๔ ร้อยละ ๕๓.๒๘ และในประเภทของการ
ศึกษานั้น แบบ เบ็ค เสร็จมีปัญหาเกี่ยวกับไม่คอยเข้าใจวิชาที่เรียนร้อยละ ๖๒.๒๒
กลุ่มที่เรียนแบบสามัญก็มีร้อยละ ๕๒.๓๔)

สรุปแล้วปัญหาสำคัญที่สุดของคนงานที่เข้า เรียนศึกษาผู้ใหญ่ก็เกิดปัญหาจาก
การไม่เข้าใจวิชาที่เรียน เป็นส่วนใหญ่ ส่วนปัญหาอื่น ๆ นั้น เป็นเพียงปัญหาล้วนน้อย
เท่านั้น แต่ก็นับว่ามีผลกระทบกระเทือนต่อการเรียนของคนงาน เช่นกัน

ตารางที่ ๘
ประเภทของความรู้ที่ได้จากวิทยากรพิเศษ

เคยมีวิทยากรมาบรรยายความรู้พิเศษให้ฟังหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
เคย	๒๕	๓๔.๕๐
ไม่เคย	๑๓๑	๖๕.๕๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐
ถ้าเคยได้แก่ความรู้เกี่ยวกับอะไร (ตอบได้มากกว่า ๑)	จำนวน	ร้อยละ
การเป็นผู้นำ	๒๖	๒๓.๐๘
สหกรณ์	๓	๓.๑๓
กฎหมายแรงงานทั่วไป	๑๔	๑๔.๕๘
การปฐมพยาบาล	๖	๖.๒๕
สวัสดิการของผู้ใช้แรงงาน	๑๘	๑๘.๓๕
สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ	๓	๓.๑๓
แนะแนวการศึกษาต่อ	๕	๕.๒๑
การวางแผนครอบครัว	๑	๑.๐๔
ความสงบและการป้องกันประเทศ	๑	๑.๐๔
การอนุรักษ์ป่าและสัตว์ป่า	๑๘	๑๘.๓๕
รวม	๘๖	๑๐๐

จากตาราง ปรากฏว่าร้อยละ ๓๘.๕ เคยได้รับความรู้จากการ เชิญ
 วิทยากรภายนอกมาพูดและบรรยายให้ฟัง ส่วนอีกร้อยละ ๖๕.๕ ไม่เคยได้รับความ
 รู้ดังกล่าวเลย ซึ่งการได้รับความรู้จากวิทยากรภายนอกนั้นจะเป็นส่วนที่ทำให้คนงานได้
 มีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น แทนที่จะได้เรียนรู้เฉพาะในตำราหรือแบบเรียน และยังเป็น
 สิ่งที่กระตุ้นคนงานให้เกิดมีความสนใจในสิ่งภายนอกด้วย แต่เมื่อพิจารณาจำนวนของคน
 งานที่เคยได้รับความรู้จากวิทยากรภายนอกก็กลุ่มที่ไม่เคยได้รับทั้งวิทยากรภายนอกแล้ว
 จะเห็นว่ายังมีคนงานส่วนใหญ่คือร้อยละ ๖๕.๕ ที่ยังไม่เคยมีโอกาสดังกล่าว ซึ่งฝ่าย
 ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการศึกษาผู้ใหญ่ในโรงงาน ควรตระหนักและให้ความสำคัญใน
 เรื่องนี้ให้มากขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อจำแนกถึงลักษณะของความรู้ที่คนงาน
 ได้รับจากวิทยากร ปรากฏว่า เป็นความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้นำร้อยละ ๒๓.๐๘
 ความรู้เกี่ยวกับสวัสดิการร้อยละ ๑๕.๓๕ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงานทั่ว ๆ ไป
 ร้อยละ ๑๘.๕๘ อย่างไรก็ตามก็มีความรู้ลักษณะดังกล่าวนี้ นับเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะเกี่ยวข้อง
 กับชีวิตการทำงานของคนงานตลอดเวลา จึงน่าจะส่งเสริมความรู้ดังกล่าวให้มาก
 กว่านี้ที่มีอยู่ หรือเคยได้รับรู้ก็นับว่ายังมีน้อยมาก ประกอบกับความรู้บางอย่าง เช่น การ
 อนุรักษ์สัตว์ป่า (ร้อยละ ๑๘.๓๕) ที่นำมาเผยแพร่กับคนงานนั้น นับว่าเป็นสิ่งเกือบจะ
 ไร้ประโยชน์ เพราะในการดำเนินชีวิตของพวกเขาเหล่านี้คงจะมีน้อยมากที่จะได้มี
 โอกาสสัมผัสกับป่าหรือสัตว์ป่า ฉะนั้น การให้ความรู้โดยการเชิญวิทยากรมาบรรยาย
 จึงควรคำนึงถึงสภาพการดำเนินชีวิตของคนงานด้วย มิใช่ว่าเมื่อเชิญวิทยากรมาแล้ว
 จะเป็นเรื่องอะไรก็ได้

จากการวิเคราะห์จากข้อมูลนั้น ปรากฏว่าโรงงานที่คนงานเคยได้รับความ
 รู้จากวิทยากรภายนอกมาบรรยายก็ได้แก่โรงงานทอผ้ากรุงเทพ เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้
 นั้นก็มีโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นโรงงานขนาดใหญ่ที่มีคนงานจำนวนมาก และมี
 ที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครทั้งสิ้น

ตารางที่ ๕
ความช่วยเหลือที่คนงานเคยได้รับ

เคยได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนในการเรียน จากฝ่ายใดบ้าง	จำนวน	ร้อยละ
นายจ้าง	๔	๒๐.๐๐
กรมแรงงาน	—	—
กองการศึกษาผู้ใหญ่	๖	๓๐.๐๐
ครูผู้สอน	๒๕	๑๒๕.๕๐
ไม่เคย	๑๖๕	๘๒๕.๕๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐

จากตาราง ในการเข้าเรียนศึกษาผู้ใหญ่ของคนงานนั้น จะเห็นได้ว่า
 ตลอดเวลาของการเรียนนอกจากต้องช่วยตัวเองและมีภาระรับผิดชอบมากอยู่แล้ว
 (จากตารางที่ ๗ และตารางที่ ๕) ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดหาอุปกรณ์การเรียน
 แบบเรียน จากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาผู้ใหญ่ในโรงงานแทบจะไม่มีเลย
 (ร้อยละ ๘๒.๕) ที่เคยได้รับความช่วยเหลือบ้าง เช่น จากนายจ้างร้อยละ ๒ จาก
 กองการศึกษาผู้ใหญ่ร้อยละ ๓ และจากกรมแรงงานนั้นไม่เคยมี และเป็นที่น่าสนใจ
 ก็คือคนงานเคยได้รับความช่วยเหลือจากครูผู้สอนถึงร้อยละ ๑๒๕ ซึ่งตามสภาพการ
 เป็นจริงแล้ว ฝ่ายที่นาจะให้การสนับสนุนคนงานโดยการจัดหาหนังสือ อุปกรณ์การ
 เรียน เพื่อเป็นกำลังใจให้คนงานรู้สึกว่าได้รับการสนับสนุนและมีกำลังใจในการศึกษา
 เพิ่มขึ้นนั้น ควรเป็นฝ่ายนายจ้าง กองการศึกษาผู้ใหญ่ หรือกรมแรงงานมากกว่า

ซึ่งจากตารางข้างกล่าวนี้ก็พอจะกล่าวได้ว่า ในสภาพการเรียนการสอนของคณงานนั้น จะมีความเป็นไปอย่างใดก็ไม่ค่อยจะได้รับความสนใจเท่าไร นอกจากครูผู้สอน ซึ่งการให้นี้มีลักษณะเป็นการให้รางวัล เมื่อคณงานสามารถเรียนได้ดีในวิชาเรียน สำหรับกลุ่มที่เคยได้รับความช่วยเหลือจากฝ่ายนายจ้างร้อยละ ๔ นั้น ได้แก่โรงงาน ท่อต่างกรุงเทพฯ ซึ่งมีคณงานเป็นจำนวนมากเกินกว่าพันคน

ตารางที่ ๑๐

ชก.เซย เวลา เรียนให้กับโรงงาน

เมื่อไป เรียนคองทำงานชก.เซยหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
คองชก.เซยถ้าใช้เวลาของการทำงานมาเรียน	๑๐	๕.๐๐
ไม่คองชก.เซยเพราะใช้เวลานอกเหนือจากเวลางาน	๑๙๐	๙๕.๐๐
ไม่คองชก.เซย ถึงจะใช้เวลาของการทำงาน แต่ถูกหักเงิน เคือน	—	—
ไม่คองชก.เซยถึงจะใช้เวลาในระหว่างการทำงานมาเรียน และได้รับค่าจ้าง เคิม	—	—
รวม	๒๐๐	๑๐๐

จากตาราง จะเห็นได้ว่าคนงานส่วนใหญ่คือร้อยละ ๙๕ ใช้เวลานอกเหนือจากการทำงานไปเรียนศึกษาผู้ใหญ่ และมีร้อยละ ๕ ที่ใช้เวลาในช่วงของการทำงานไปเรียน แต่ก้คองทำงานชก.เซยให้ ฉะนั้น การที่คนงานสมัคร เข้าเรียนศึกษาผู้ใหญ่จึงไม่เป็นการกระทบกระเทือนต่อกิจการของโรงงานแต่อย่างใด และเป็นสิ่งที่น่าส่งเสริมการศึกษาผู้ใหญ่ในโรงงานให้กว้างขวางขึ้นอีกได้ต่อไป สำหรับกลุ่มคนงานที่คองทำงานชก.เซย ถ้าใช้เวลาส่วนหนึ่งของการทำงานมาเรียน ก็ได้แก่โรงงานทอผ้ากรุงเทพ ซึ่งจากการสังเกตนั้น โรงงานดังกล่าวนี้เปิดสอนให้คนงาน ๒ รอบคือ รอบตอนกลางวันและตอนค่ำ

ผลการศึกษาทศนคติของคณงาน

ความหมายของทัศนคตินี้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายลักษณะ เช่น G.Murphy, L.Murphy and T. Newcomb ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทัศนคติคือลักษณะของความชอบหรือไม่ชอบ พึงใจหรือไม่พึงใจที่บุคคลแสดงออกต่อสิ่งต่าง ๆ ^๑

William W. Lumbert and Wallace E. Lumbert ได้ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่าหมายถึงลักษณะคงที่ของความคิด ความรู้สึกและแนวโน้มที่จะแสดงต่อบุคคลกลุ่มสังคมและเหตุการณ์ต่าง ๆ ^๒

ดังนั้น จึงพอจะสรุปความหมายของทัศนคติได้ว่า หมายถึงลักษณะและท่าทีที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลแสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งในก้านความรู้สึกความคิดและการกระทำ

จากสภาพการณ์ที่ได้มีโรงเรียนผู้ใหญ่เกิดขึ้นในโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ หลายแห่งในขณะนี้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นและควรอย่างยิ่งที่จะได้ศึกษาถึงท่าที ทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะคณงานซึ่งเป็นฝ่ายที่ได้รับผลประโยชน์คือได้มีโอกาสศึกษาความรู้เพิ่มเติม

ลักษณะของข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของคณงานที่มีต่อโรงเรียนผู้ใหญ่ในโรงงานจะมีลักษณะตามแบบการวัดทัศนคติของ Likert Scale คือแบ่งทัศนคติออกเป็น ๕ ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉย ๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตามในการวิเคราะห์นั้นจะรวมใช้เพียง เห็นด้วย เฉย ๆ และไม่เห็นด้วยเท่านั้น

^๑ G.Murphy, L.Murphy, and T. Newcomb, Experimental Social Psychology, (New York: Harper and Row, Publishers, 1937), p. 889

^๒ William W. Lumbert, and Wallace E. Lumbert, Social Psychology, (New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1965), p. 50

การวิเคราะห์ทัศนคติของคณาจารย์ที่มีต่อโรงเรียนผู้ใหญ่ในโรงงานจะแบ่งเนื้อหา
การวิเคราะห์ออกเป็น ๔ ลักษณะคือ

๑. ทัศนคติเกี่ยวกับวิชา เนื้อหา หลักสูตรที่คณาจารย์สนใจและต้องการ เริ่มจาก
ข้อความที่ ๑ ถึงข้อความที่ ๕

๒. ทัศนคติเกี่ยวกับกิจกรรม ประกอบการเรียนนอกเหนือจากเนื้อหาและ
หลักสูตรที่สอนประจำ เริ่มจากข้อความที่ ๖ - ข้อความที่ ๘

๓. ทัศนคติเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ระเบียบต่าง ๆ ที่ใช้กับคณาจารย์ที่เข้าเรียนศึกษา
ผู้ใหญ่ในโรงงาน เริ่มจากข้อที่ ๑๐ - ข้อความที่ ๑๓

๔. ทัศนคติเกี่ยวกับสภาพแรงงาน เริ่มจากข้อความที่ ๑๔ - ข้อความที่ ๑๕

ลักษณะของข้อความเกี่ยวกับทัศนคติเหล่านี้จะแสดงไว้ในตารางเดียวกัน เพื่อ
ความสะดวกและง่ายในการเปรียบเทียบอย่างชัดเจน

ทัศนคติของพนักงานที่เรียนศึกษาผู้ใหญ่ต่อโรงเรียนผู้ใหญ่ในโรงงาน

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม
๑. การเรียนวิชาสามัญเพื่อสอบเทียบความรู้ให้ได้รับประกาศนียบัตรให้สูงขึ้นกว่าเดิม	(๘๘) ๘๓.๐๐	(๘๗) ๘๘.๕๐	(๑๓) ๖.๕๐	(๔) ๒.๐๐	- -	(๒๐๐) ๑๐๐%
๒. ควรสอนวิชาที่ผู้ที่สามารถนำมาใช้กับงานที่ทำอยู่ในโรงงานได้	(๖๘) ๓๔.๐๐	(๘๐) ๔๕.๐๐	(๓๔) ๑๗.๐๐	(๘) ๔.๐๐	- -	(๒๐๐) ๑๖๐%
๓. ควรจัดให้มีการสอนกฎหมายแรงงานเศรษฐกิจและปัญหาสังคมเบื้องต้น	(๘๗) ๘๘.๕๐	(๗๓) ๓๖.๕๐	(๒๔) ๑๒.๐๐	(๕) ๒.๕๐	(๑) ๐.๕๐	(๒๐๐) ๑๐๐%
๔. ควรจัดฝึกอบรมวิชาชีพเช่น ตัดเย็บเสื้อผ้า ทำอาหาร	(๑๑๓) ๕๖.๕๐	(๖๐) ๓๐.๐๐	(๒๔) ๑๒.๐๐	(๓) ๑.๕๐	- -	(๒๐๐) ๑๐๐%
๕. การศึกษาจะทำให้มีความเข้าใจสิทธิและหน้าที่เพิ่มขึ้น	(๑๓๘) ๖๙.๕๐	(๕๗) ๒๘.๕๐	(๔) ๒.๐๐	- -	- -	(๒๐๐) ๑๐๐%
๖. ควรเชิญบุคคลภายนอกที่มีความรู้มาสอนและอบรมให้ฟังเกี่ยวกับการเป็นผู้นำ สหกรณ์ สวัสดิการ	(๘๓) ๔๑.๕๐	(๘๒) ๔๑.๐๐	(๒๒) ๑๑.๐๐	(๓) ๑.๕๐	- -	(๒๐๐) ๑๐๐%
๗. ควรจัดให้มีการจัดกลุ่มอภิปรายปัญหาในชั้นเรียนในบางครั้ง	(๗๗) ๓๘.๕๐	(๘๘) ๔๔.๕๐	(๒๒) ๑๑.๐๐	(๓) ๑.๕๐	(๑) ๐.๕๐	(๒๐๐) ๑๐๐%
๘. ควรจัดให้มีห้องสมุดในโรงงานที่สามารถเข้าไปอ่านและค้นคว้าหาความรู้ได้	(๑๒๔) ๖๒.๐๐	(๗๐) ๓๕.๐๐	(๖) ๓.๐๐	- -	- -	(๒๐๐) ๑๐๐%
๙. ควรจัดให้มีการทัศนศึกษานอกสถานที่	(๘๒) ๔๑.๐๐	(๘๖) ๔๓.๐๐	(๑๗) ๘.๕๐	(๔) ๒.๐๐	(๑) ๐.๕๐	(๒๐๐) ๑๐๐%
๑๐. การเก็บค่าบำรุงการศึกษาในปัจจุบัน	(๓) ๑.๕๐	(๓๑) ๑๕.๕๐	(๘๕) ๒๒.๕๐	(๗๗) ๓๘.๕๐	(๔๔) ๒๒.๐๐	(๒๐๐) ๑๐๐%
๑๑. การจัดเวลาเรียนที่นายจ้างกำหนดให้ขณะนี้เหมาะสมแล้ว	(๓๔) ๑๗.๐๐	(๑๐๔) ๕๒.๐๐	(๔๕) ๒๒.๕๐	(๑๕) ๗.๕๐	(๒) ๑.๐๐	(๒๐๐) ๑๐๐%
๑๒. ถูกหักเงินชดเชยเมื่อใช้เวลาส่วนหนึ่งของการทำงานมาเรียน	(๑) ๐.๕๐	(๔) ๒.๐๐	(๒๕) ๑๒.๕๐	(๑๐๔) ๕๒.๐๐	(๖๖) ๓๓.๐๐	(๒๐๐) ๑๐๐%

ตารางที่ ๑๑ (ต่อ)

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม
๑๓. ระเบียบการสอบและวัดผลที่ใช้อยู่ขณะนี้เหมาะสมแล้ว	(๑๕) ๓.๕๐	(๕๘) ๒๘.๕๐	(๕๗) ๒๘.๕๐	(๕๔) ๒๗.๕๐	(๑๕) ๓.๕๐	(๒๐๐) ๑๐๐%
๑๔. ควรให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพแรงงาน	(๕๘) ๒๘.๕๐	(๘๖) ๔๔.๕๐	(๔๓) ๒๑.๕๐	(๒) ๑.๐๐	- -	(๒๐๐) ๑๐๐%
๑๕. ควรให้สภาพแรงงานเข้ามามีส่วนในการจัดหลักสูตร	(๓๓) ๑๖.๕๐	(๖๖) ๓๓.๐๐	(๓๑) ๓๕.๕๐	(๒๔) ๑๒.๐๐	(๖) ๓.๐๐	(๒๐๐) ๑๐๐%

จากตารางที่ ๑๑ จากข้อความที่ ๑ - ข้อความที่ ๕ ทักษะที่เกี่ยวกับหลักสูตร และวิชาที่สอน

ทัศนคติของคณงานเกี่ยวกับการเรียนวิชาสามัญ เพื่อสอบเทียบความรู้ให้สูงขึ้น นั้น ส่วนใหญ่จะเห็นด้วย มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่มีความรู้สึกเฉย ๆ และไม่เห็นด้วย คณงานที่ไม่เห็นด้วยกับการเรียนวิชาสามัญนั้นมีร้อยละ ๒ ซึ่งก็ได้แก่คณงานทั้งหมด ๔ คน จากโรงงานทอผ้ากรุงเทพ ๒ คน และจากโรงงานสหยูเนียนอีก ๒ คน อายุอยู่ระหว่าง ๑๕ - ๒๐ ปีเพียงคนเดียวที่มีอายุระหว่าง ๒๖ - ๓๐ ปี ทั้งหมดเป็นผู้ที่กำลังเรียนอยู่ในระดับ ๔

ทัศนคติเกี่ยวกับการสอนวิชาชีพที่สามารถนำมาใช้กับงานที่ทำอยู่ในโรงงานนั้น ส่วนใหญ่ก็มีทัศนคติที่ดีคือเห็นด้วย มีบางส่วนที่มีความรู้สึกเฉย ๆ และไม่เห็นด้วย กลุ่มที่ไม่เห็นด้วยนี้มีร้อยละ ๔ (๔ คน) ทั้งหมดเรียนอยู่ในระดับ ๔ แยกเป็นคณงานหญิง ๓ คน ชาย ๑ คน ระดับอายุกระจายมีตั้งแต่ ๑๕ ปีจนถึง ๓๐ ปี จากโรงงานทอผ้ากรุงเทพ และโรงงานไทยเอโร

ทัศนคติเกี่ยวกับการสอนความรู้ทางกานกฎหมายแรงงาน เศรษฐกิจและปัญหาสังคม เบื้องต้น คณงานส่วนใหญ่เห็นด้วย สำหรับกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยนั้นได้แก่คณงานจากโรงงานทอผ้ากรุงเทพฯ สหยูเนียนและโรงพิมพ์คุรุสภา แยกเป็นคณงานชาย ๑ คน คณงานหญิง ๕ คน อายุระหว่าง ๑๕ - ๒๐ ปีมี ๓ คน และอีก ๓ คนนั้นมีอายุระหว่าง ๒๑ - ๒๕ ปี กำลังเรียนในระดับสาม ๑ คน และระดับสี่ ๕ คน

ทัศนคติเกี่ยวกับการฝึกอบรมวิชาชีพ เช่นซักเย็บเสื้อผ้าทำอาหารนั้นคณงานส่วนใหญ่เห็นด้วย ส่วนกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยซึ่งมีร้อยละ ๑.๕๐ นั้น ได้แก่คณงานจากโรงงานทอผ้ากรุงเทพทั้งหมดเป็นคณงานชาย ๒ คน หญิง ๑ คน มีอายุระหว่าง ๑๕ - ๒๐ ปี ๒ คน อายุระหว่าง ๒๑ - ๒๕ ปี ๑ คน กำลังเรียนในระดับสาม ๑ คน ระดับสี่ ๒ คน ทั้งหมดยังไม่ประกอบครัว

จากข้อความที่หานั้น คนงาน เกือบทั้งหมดต่าง เห็นควยว่าการศึกษจะเป็นสิ่ง
ที่ช่วยให้คนงานเข้าใจในเรื่องสิทธิและหน้าที่เพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนงานต่างก็
ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาเป็นอย่างมาก

จากทัศนคติเกี่ยวกับความต้องการความรู้ในลักษณะต่าง ๆ ของคนงานที่ได้จาก
การศึกษาครั้งนั้นนั้น พอจะกล่าวได้ว่าคนงานส่วนมากต่างก็ต้องการความรู้ทุกประเภท
แต่เมื่อได้เปรียบเทียบทัศนคติจากข้อความทั้งหมดแล้ว การสอนความรู้เกี่ยวกับวิชาสามัญ
เพื่อสอบเทียบความรู้ให้ได้รับประกาศนียบัตรให้สูงขึ้นนั้น มีจำนวนที่เห็นควยมากที่สุดถึงร้อยละ
๕๑.๕๐ (รวมจากเห็นควยอย่างปึงและเห็นควย) กลุ่มที่มีความรู้สึกเฉย ๆ และไม่ เห็น
ควยกับการสอนวิชาสามัญนั้นก็มีจำนวนน้อยที่สุดเช่นกัน แสดงให้เห็นว่าคนงานส่วนมากยัง
ต้องการความรู้ด้านวิชาสามัญมากกว่าความรู้ทางด้านอื่น ๆ สำหรับความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย
แรงงาน เศรษฐกิจ ปัญหาสังคมและการฝึกอบรมวิชาชีพนั้น มีจำนวนที่เห็นควยและไม่ เห็น
ควยใกล้เคียงกัน รองลงมาจากความรู้เกี่ยวกับวิชาสามัญ สำหรับการสอนวิชาชีพที่จะ
นำมาใช้กับงานที่ทำอยู่ในโรงงานนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับทัศนคติ เกี่ยวกับความรู้ด้านอื่นแล้ว
ปรากฏว่ามีคนงานที่เห็นควยนั้นมีอัตรา ร้อยละต่ำกว่ากลุ่มความรู้ด้านอื่น ๆ และมีความรู้สึก
เฉย ๆ กับมีความรู้สึกไม่เห็นควยสูงกว่าข้อความเกี่ยวกับความรู้อื่น ๆ เช่นกัน ฉะนั้น
จะเห็นได้ว่าคนงานให้ความสนใจเกี่ยวกับความรู้ทางด้านวิชาชีพที่สามารถนำมาใช้กับ
โรงงานนั้นน้อยกว่าความรู้ทางด้านวิชาสามัญ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน เศรษฐกิจ
สังคมและการอบรมวิชาชีพอื่น ๆ

จากข้อความที่ ๖ - ข้อความที่ ๘ ทัศนคติเกี่ยวกับกิจกรรมและการ เสริม
ความรู้ นอกหลักสูตร

ทัศนคติเกี่ยวกับการ เชิญบุคคลภายนอกที่มีความรู้มาสอนหรืออบรม เกี่ยวกับการ เป็น
ผู้นำสหกรณ์ สวัสดิการ เป็นต้นนั้น คนงานส่วนใหญ่จะเห็นควย ส่วนกลุ่มที่ไม่เห็นควยนั้น
มีร้อยละ ๑.๕๐ เป็นคนงานจากโรงงานทอผ้ากรุงเทพ ๑ คน และจากบริษัท โรงพิมพ์

ครูสภา ๒ คน ทั้งหมดเป็นคณงานหญิง อายุระหว่าง ๑๕ - ๒๐ ปี เรียนอยู่ในระดับสาม
๑ คน (แต่งงานแล้ว) ระดับสี่ ๒ คน (โสด)

ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดกลุ่มอภิปรายปัญหาในชั้นเรียนนั้น คณงานส่วนใหญ่เห็นด้วย
ส่วนกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยมีร้อยละ ๒.๐๐ เป็นคณงานหญิงทั้งหมด (โสด) อายุระหว่าง
๑๕ - ๒๐ ปี มี ๓ คน อายุระหว่าง ๒๑ - ๒๕ ปีมี ๑ คน กำลังเรียนในระดับสี่
๒ คน (โรงงานสหยูเนียน) ระดับสาม ๒ คน (โรงงานไทยเอโร)

ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดใหม่ห้องสมุดในโรงงานที่สามารถเข้าไปอ่านและค้นคว้า
หาความรู้ได้นั้น คณงานเกือบทั้งหมดเห็นด้วยที่เหลือก็มีเพียงกลุ่มที่รู้สึกเฉย ๆ เท่านั้น

ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดใหม่การทัศนศึกษาออกสถานที่ คณงานส่วนใหญ่เห็นด้วย
กลุ่มที่ไม่เห็นด้วยมีร้อยละ ๒.๕๐ เป็นคณงานจากโรงงานไทยเอโร สหยูเนียน และโรงงาน
ทอผ้ากรุงเทพ เพศชาย ๑ คน หญิง ๔ คน อายุระหว่าง ๑๕ - ๒๐ ปี ๓ คน
อายุ ๒๑ - ๒๕ ปี และ ๒๖ - ๓๐ ปีอีกรวม ๒ คน ทั้งหมดกำลังเรียนในระดับ ๓
และยังไม่มีครอบครัว

กิจกรรมเสริมความรู้ทุกลักษณะคณงานส่วนใหญ่ต่างก็มีความเห็นด้วย เป็นส่วนใหญ่
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดห้องสมุดนั้น คณงานต่างก็มีความเห็นด้วยเป็นอัตราร้อยละใน
ระดับสูงมาก และไม่มีกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยอยู่เลย แสดงให้เห็นว่าคณงานมีความสนใจเกี่ยว
กับการจัดห้องสมุดเป็นอย่างมาก

จากข้อความที่ ๑๐ - ข้อความที่ ๑๓ ทัศนคติเกี่ยวกับระเบียบกฎเกณฑ์ที่ใช้
กับคณงานในโรง เรียนผู้ใหญ่

ทัศนคติของคณงานเกี่ยวกับการเก็บเงินค่าบำรุงในปัจจุบันนั้น ปรากฏว่ามีจำนวน
ใกล้เคียงกันระหว่างกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย กับฝ่ายที่รู้สึกเฉย ๆ และเห็นด้วย กลุ่มที่เห็นด้วย
กับการเก็บเงินค่าบำรุงซึ่งมีร้อยละ ๑๗.๐๐ ปรากฏว่าเป็นคณงานจากโรงงานสหยูเนียน

โรงงานไทยเอโรแห่งละ ๑ คน โรงพิมพ์คุรุสภา ๕ คน โรงงานทอผ้ากรุงเทพ ๒๗ คน แยกเป็นคณงานชาย ๔ คนคณงานหญิง ๒๒ โสภ ๒๗ คน แต่งงานแล้ว ๗ คน อายุระหว่าง ๑๕ - ๒๐ ปี ๒๐ คน ๒๑ - ๒๕ ปี มี ๔ คน ๒๖ - ๓๐ ปี มี ๒ คนและเกินกว่า ๓๑ ปีขึ้นไป ๔ คน กำลังเรียนระดับสี่มี ๒๔ คน ระดับสาม ๑๐ คน

ทัศนคติเกี่ยวกับการจกเวลาเรียนในปัจจุบันนั้น ส่วนใหญ่เห็นด้วย มีบางส่วนคือร้อยละ ๔.๕๐ ที่ยังไม่เห็นด้วย ใ้แก่คณงานชาย ๗ คน หญิง ๑๐ คน อายุระหว่าง ๑๕ - ๒๐ ปี ๕ คน และส่วนกลุ่มที่มีอายุระหว่าง ๒๑ - ๒๕ ปี กับ ๒๖ - ๓๐ ปีมีกลุ่มละ ๖ คน กำลังเรียนระดับสี่ ๔ คนระดับสาม ๔ คน จากโรงงานสหยูเนี่ยน ๗ คน โรงงานทอผ้ากรุงเทพ ๕ คน โรงพิมพ์คุรุสภา ๓ คน และบริษัทไทยน้ำทิพย์ ๒ คน

ทัศนคติเกี่ยวกับการถูกหักเงินชกเซยเมื่อใช้เวลาส่วนหนึ่งของการทำงานมาเรียน ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย แต่ก็มีร้อยละ ๒.๕๐ ที่เห็นด้วย ซึ่งเป็นคณงานจากโรงงานทอผ้ากรุงเทพทั้งหมด แยกเป็นชาย ๑ คน หญิง ๔ คน อายุระหว่าง ๑๕ - ๒๐ ปี ๒ คน อายุระหว่าง ๒๑ - ๒๕ ปีกับ ๒๖ - ๓๐ ปี ๒ คนและ ๑ คนตามลำดับ เป็นคณงานที่กำลังเรียนระดับสาม ๓ คน ระดับสี่ ๒ คน ส่วนใหญ่เป็นคณงานที่ยัง โสภ ไม่ โสภมีเพียง ๑ คนเท่านั้น

ทัศนคติเกี่ยวกับระเบียบการสอบและการวัดผลที่ใช้ยู่ขณะนี้ ปรากฏว่ามีใ้ก่กัเกี่ยวกันระหว่างฝ่ายที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ทั้งสองฝ่ายนั้นเป็นคณงานจากโรงงานทอผ้ากรุงเทพ โรงงานไทยเอโรและโรงงานโรงพิมพ์คุรุสภา

จากข้อความที่ ๑๔ - ข้อความที่ ๑๕ เป็นทัศนคติของคณงานเกี่ยวกับสหภาพแรงงาน

ทัศนคติเกี่ยวกับการให้ความรู้ เรื่องสหภาพแรงงานนั้น คณงานส่วนมากจะเห็นด้วย แสดงให้เห็นว่าคณงานเหล่านี้สนใจต่อเรื่องราวของสหภาพยู่ในเกณฑ์สูงมาก มีบางส่วนที่ไม่เห็นด้วยกับการให้ความรู้ เรื่องสหภาพแรงงานมียู่ร้อยละ ๑.๐๐ ใ้แก่คณงานจาก

โรงงานโรงพิมพ์คุรุสภา มีครอบครัวแล้วทั้งสองคน (เพศชาย) อายุ ๓๑ ปีขึ้นไป กับ ๒๖ - ๓๐ ปี กำลังเรียนในระดับสาม

ทัศนคติเกี่ยวกับการจะให้สหภาพแรงงาน เข้ามามีส่วนในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนคนงานนั้น กลุ่มที่เห็นด้วยมีจำนวนมากกว่ากลุ่มที่ไม่เห็นด้วยประมาณ ๓ เท่า กลุ่มที่เห็นด้วยนั้นเป็นคนงานหญิง ๘๐ คน ชาย ๑๕ คน แยกเป็นกลุ่มโสด ๘๘ คน ไม่โสด ๑๑ คน ส่วนมากจะเรียนทั้งระดับ ๓ และระดับ ๔ มีจำนวนใกล้เคียงกันและเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง ๑๕ - ๒๐ ปี เป็นส่วนใหญ่ เป็นคนงานจากโรงงานทอผ้ากรุงเทพ โรงงานไทยเอโร และโรงงานอุตสาหกรรมพรหมไทย เป็นส่วนใหญ่ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยนั้น เป็นคนงานชาย ๕ คน หญิง ๒๕ คน แยกเป็นกลุ่มโสด ๒๓ คน ไม่โสด ๓ คน ระดับอายุกระจายช่วงอายุ ๑๕ - ๒๐ ปี มีมากกว่ากลุ่มอื่นเล็กน้อย เป็นผู้ที่กำลังเรียนทั้งระดับ ๓ และ ๔ จากโรงงานโรงพิมพ์คุรุสภา โรงงานสหยูเนี่ยน ทอผ้ากรุงเทพ ไทยน้ำทิพย์ ไทยเอโร

ข้อมูล เบื้องต้นจากฝ่ายนายจ้าง

กลุ่มนายจ้างที่นำมาเป็นส่วนหนึ่งในการวิจัย เกี่ยวกับการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ในโรงงานครั้งนั้น เป็นการศึกษาค้นคว้าโดยนำเอาประชากรทั้งหมด (ฝ่ายนายจ้าง) ที่มีความเข้าใจและเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ให้กับคนงานในโรงงานอุตสาหกรรม และฝ่ายนายจ้างทั้งหมดนี้ก็ได้มาจากโรงงานอุตสาหกรรมที่เดียวกันกับคนงาน แต่เนื่องจากยังได้ประชากร (ฝ่ายนายจ้าง) ไม่เพียงพอ ดังนั้น จึงต้องเพิ่มอีกจาก ๒ โรงงานคือ โรงงานไทยคูราโบ และโรงงานอเมริกันเท็กซโทส ซึ่งก็เป็นโรงงานที่ได้เปิดโรงเรียนผู้ใหญ่ให้กับคนงานและยังดำเนินงานอยู่ในขณะทำการวิจัย เช่นเดียวกับโรงงานอื่น ๆ ที่ได้ใช้คนงานมาเป็นกลุ่มตัวอย่างแล้ว เมื่อรวมประชากรทั้งหมดจากฝ่ายนายจ้างแล้ว มีจำนวน ๓๖ คน จาก ๘ โรงงาน (ซึ่งมีรายละเอียดจากบทที่ ๑ แล้ว) สาเหตุที่ทำให้ได้กลุ่มประชากรจากฝ่ายนายจ้างน้อยเช่นนี้ก็เพราะในแต่ละโรงงานนั้นฝ่ายนายจ้างที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องและเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ในโรงงานสำหรับคนงานจริง ๆ นั้น

มีน้อย ส่วนฝ่ายนายจ้างที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือไม่เข้าใจ เรื่องการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ นั้น
ก็ไม่สามารถให้ข้อมูลใด ๆ เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวนี้ได้ อย่างไรก็ตาม แม้จะดูน้อยไปเมื่อ
เทียบกับกลุ่มตัวอย่างของคณงานแล้ว แต่ก็เพียงพอที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้เช่นกัน

สถานภาพโดยทั่วไปจากฝ่ายนายจ้างมีลักษณะดังต่อไปนี้

เพศชาย ๓๑ คน หญิง ๕ คน

ระกัษอายุ ๒๑ - ๓๐ ปี ๑๑ คน ๓๑ ปีขึ้นไป ๒๕ คน

ระกัษการศึกษา ไม่เกินอนุปริญญา ๑๘ คน

สูงกว่าอนุปริญญาขึ้นไป ๑๘ คน

ลักษณะข้อมูลของฝ่ายนายจ้างที่ไคแสดง ค้วยตารางนั้นจะแบ่งออกเป็น ๒ ส่วนคือ
ตอนที่ ๑ เป็นตารางที่แสดงถึงปัญหาและความต้องการของฝ่ายนายจ้างที่มีต่อ
โรงเรียนผู้ใหญ่ในโรงงาน เริ่มจากตารางที่ ๑๒ - ตารางที่ ๑๗

ตอนที่ ๒ เป็นตารางที่แสดงเกี่ยวกับทัศนคติของฝ่ายนายจ้างที่มีต่อโรงเรียน
ผู้ใหญ่ในโรงงาน ในตารางที่ ๑๘

ตารางที่ ๑๒

ประโยชน์ที่โรงงานได้รับจากการ เปิดโอกาสให้คนงานศึกษาสูงขึ้น

การให้คนงานมีโอกาสศึกษาสูงขึ้นจะมี ประโยชน์อันใดกับโรงงานของท่าน	จำนวน	ร้อยละ
เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานคือคนงานตั้งใจทำงานมากขึ้น	๑๘	๒๖.๓๘
ทำให้คนงานเข้าใจหน้าที่ของตนมากขึ้น	๒๕	๓๘.๗๖
ทำให้คนงานมีโอกาสเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น	๒๐	๒๙.๗๘
ไม่มีประโยชน์ใด ๆ ต่อโรงงาน	๘	๑๑.๑๑
รวม	๗๑	๑๐๐

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า ๑ กรณี

จากตารางข้างบน การศึกษาผู้ใหญ่สำหรับคนงานนั้นส่วนใหญ่ของฝ่ายนายจ้าง เห็นว่ามีประโยชน์ทั้งกับตัวคนงานเองและกับโรงงาน แต่ก็มี ๘ ราย (ร้อยละ ๑๑.๑๑) ที่เห็นว่าไม่มีประโยชน์ใด ๆ กับโรงงาน ซึ่งจากกลุ่มนี้ ปรากฏว่าเป็นนายจ้างฝ่ายหญิง ๑ คน ฝ่ายชาย ๗ คน จากโรงงานสหยูเนียน อุตสาหกรรมทรมไทย ไทยเอโร และ ทอผ้ากรุง เทพ ปรากฏว่ากลุ่มเดียวกันนี้ตอบในตารางที่ ๑๖ มีอยู่ ๖ ราย มีความเห็นว่าการที่คนงานส่วนหนึ่ง เรียนศึกษาผู้ใหญ่มีผลกระเทือนต่อกิจการของโรงงาน และจาก ๘ รายนี้ ตอบในทัศนคติข้อความที่กล่าวว่า ควรให้มีโรงเรียนในโรงงานต่อไปนี้ เห็นด้วย ๔ ราย เฉย ๆ ๒ ราย และที่ไม่เห็นด้วย ๒ รายเช่นกัน และ ๔ รายจาก ๘ รายดังกล่าว นี้ที่เห็นด้วยกับการให้มีโรงเรียนผู้ใหญ่ในโรงงานต่อไปนี้ ปรากฏว่าตอบในตารางที่ ๑๓ ว่าควรให้รัฐรับภาระค่าใช้จ่ายในกิจการของโรงเรียนในโรงงานแทนฝ่ายโรงงาน (เพราะโรงงานเองได้จัดสถานที่และอุปกรณ์ให้แล้ว) และตอบในตารางที่ ๑๓ ว่า ควรสอนวิชาชีพที่สามารถนำมาใช้กับงานในโรงงานได้ เหมือนกับอีก ๔ รายที่เห็นว่าการ

เปิดโอกาสให้คนงานได้เรียนเพิ่มไม่มีประโยชน์ต่อโรงงาน ซึ่งรู้สึกเฉย ๆ และไม่เห็นด้วยกับการให้โรงเรียนในโรงงานต่อไป

จึงอาจจะกล่าวได้ว่ากลุ่ม ๔ รายที่เห็นว่าไม่มีประโยชน์ต่อโรงงานนี้ มีบางส่วนที่ต้องการให้โรงเรียนในโรงงานต่อไปเมื่อสอนวิชาชีพที่สามารถนำมาใช้กับงานที่ทำอยู่ในโรงงานได้

ตารางที่ ๑๓

ความต้องการของนายจ้าง เกี่ยวกับหลักสูตร

หลักสูตรการสอนควร เน้นในเรื่องใด	จำนวน	ร้อยละ
วิชาสามัญทั่วไป	๑๑	๓๐.๕๖
วิชาชีพที่สามารถนำมาใช้ เป็นประโยชน์กับงาน ที่ทำประจำอยู่	๑๔	๔๒.๗๘
ความรู้ เรื่อง เศรษฐกิจ สังคม กฎหมายแรงงานทั่วไป	๔	๑๑.๑๑
วิชาชีพที่สามารถนำไปใช้กับงานที่แต่ละคนต้องการ	๒	๕.๕๖
รวม	๓๖	๑๐๐

ตารางข้างบนแสดงให้เห็นว่า ฝ่ายนายจ้างส่วนใหญ่ต้องการให้มีการสอนวิชาชีพแก่คนงานที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์กับงานที่ทำอยู่ ส่วนวิชาชีพที่สามารถนำมาใช้กับงานที่คนงานแต่ละคนต้องการนั้นมีน้อยที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการในเรื่องนี้ระหว่างนายจ้างและลูกจ้างแล้ว
ปรากฏว่าตรงกันข้าม กล่าวคือคนงานส่วนใหญ่ต้องการให้สอนวิชาสามัญ รองลงมาก็เป็น
การสอนแบบ เบ็คเสร์จ ความรู้ทางสังคม กฎหมายแรงงานตามลำดับ ส่วนความรู้เกี่ยวกับ
วิชาชีพที่สามารถนำมาใช้กับงานในโรงงานได้นั้น คนงานต้องการน้อยที่สุด ในขณะที่
ฝ่ายนายจ้างต้องการความรู้ดังกล่าวนี้มากที่สุด ฝ่ายนายจ้างที่มีวุฒิไม่เกินอนุปริญญา กับ
กลุ่มที่มีวุฒิสูงกว่าอนุปริญญาก็มองเห็นเหมือนกันคือ ส่วนใหญ่ต้องการให้สอนวิชาชีพที่
นำมาใช้ในโรงงานได้ ความรู้วิชาสามัญ ความรู้ทาง เศรษฐกิจ และสังคมตามลำดับ
เฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่มีวุฒิต่ำกว่าอนุปริญญา (ร้อยละ ๑๖.๖๗) ต้องการให้สอนความรู้
เกี่ยวกับ เศรษฐกิจ สังคม กฎหมายแรงงานมากกว่ากลุ่มนายจ้างที่มีวุฒิสูงกว่าอนุปริญญา
(ร้อยละ ๕.๕๖) และขณะเดียวกัน กลุ่มวุฒิสูงกว่าอนุปริญญาก็ต้องการให้สอนวิชาชีพที่
คนงานแต่ละคนสามารถนำไปใช้ตามต้องการได้ถึงร้อยละ ๑๑.๑๑ ในขณะที่กลุ่มที่มีความรู้
ไม่เกินอนุปริญญาไม่มีเลย

ตารางที่ ๑๔
ปัญหาที่นายจ้างประสบเกี่ยวกับการจัดสถานที่และอุปกรณ์

มีปัญหาเกี่ยวกับสถานที่และอุปกรณ์การสอนที่ให้กับโรงเรียนหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
มีปัญหา	๓	๘.๓๓
ไม่มีปัญหา	๓๓	๘๑.๖๗
รวม	๓๖	๑๐๐

ถ้ามีปัญหา ใดแก่เรื่องใด	จำนวน	ร้อยละ
สถานที่เรียนไม่เพียงพอ	๑	๓๓.๓๓
ขาดเงินทุนในการจัดหาอุปกรณ์	๒	๖๖.๖๗
รวม	๓	๑๐๐

ในตารางนี้ ฝ่ายนายจ้างส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดสถานที่และอุปกรณ์การสอนให้กับโรงเรียน แต่ก็มีบางส่วนที่กล่าวว่ามีปัญหาในการจัดหาอุปกรณ์ และสถานที่เรียน ปรากฏว่าเป็นกลุ่มนายจ้างจากบริษัทอุตสาหกรรมพรมไทย (จากการสังเกตปรากฏว่า โรงงานแห่งนี้ยังไม่มีห้องเรียนที่สมบูรณ์เพียงพอแค่อาศัยห้องว่างในโรงงานหรือห้องประชุมเท่านั้น) และทั้ง ๓ รายนี้ตอบในตารางที่ ๑๒ ว่า ประโยชน์ที่จะได้จากการเปิดโอกาสให้คนงานไต่ศึกษาสูงขึ้นได้แก่คนงานจะได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น (๒ ราย) และคนงานตั้งใจทำงานน้อยลง ตอบในตารางที่ ๑๗ ว่า รัฐควรรับภาระเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในกิจการของโรงเรียนด้วย แต่ก็ยังเป็นกลุ่มที่สนับสนุนเห็นควยให้มีโรงเรียนในโรงงานต่อไป

ตารางที่ ๑๕
ปัญหาของนายจ้างที่เกิดจากครู

ก. เคยมีปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอนหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
มี	๕	๑๓.๘๘
ไม่มี	๓๑	๘๖.๑๑
รวม	๓๖	๑๐๐

ข. ถ้าเคยมี ไก่แก่เรื่องใด	จำนวน	ร้อยละ
ครูลาออกเสมอ	๓	๖๐
ครูไม่ตั้งใจสอน	—	—
ครูไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับนักเรียนได้	—	—
มีเรื่องชู้สาวระหว่างครูชายกับคนงานหญิง	๑	๒๐
ครูมาสอนสาย	๑	๒๐
รวม	๕	๑๐๐

ข้อมูลในตารางที่ ๑๕ แสดงว่า นายจ้างส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับครูที่เข้ามาสอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ของโรงงาน แต่มีบางส่วนที่ปรากฏว่าต้องประสบปัญหา อย่างเช่น ปัญหาจากการที่ครูมักจะลาออกเสมอ ซึ่งมีอยู่ ๓ ราย เป็นคนเดียวกับที่ไม่เห็นประโยชน์

ในการที่เปิดโอกาสให้คนงานได้ศึกษาสูงขึ้น ๑ ราย ส่วนอีก ๒ รายนั้น เป็นกลุ่มอันตราย
ที่เห็นว่าจะมีประโยชน์จากการ เปิดโอกาสให้คนงานได้ศึกษาสูงขึ้น ส่วนที่มีปัญหาเกี่ยวกับครู
เช่น เรื่องครูสาวและครูมาสอนสายนั้น เป็นกลุ่มเกี่ยวกับ ๘ ราย จากตารางที่ ๑๒ ที่
เห็นว่าไม่มีประโยชน์ใด ๆ จากการ เปิดโอกาสให้คนงานได้ศึกษาสูงขึ้น

ในกรณีปัญหาที่เกิดจากการที่ครูลาออกเสมนั้น พอจะกล่าวได้ว่าเกิดจากครู
กังวลว่ามาทำการสอนโดยยังไม่มีการอื่นทำ ฉะนั้น เมื่อได้งานใหม่ซึ่งอาจจะอยู่ไกลจาก
โรงงาน หรือไม่มีเวลา มาสอนจึงต้องลาออกไป ซึ่งวิธีแก้ไขปัญหานี้ก็อาจกระทำได้ด้วย
การติดต่อครูที่รับราชการบริเวณใกล้เคียง เข้ามาสอน ส่วนปัญหาสองประการหลังนั้น ก็เป็น
สิ่งที่นายจ้างพอจะแก้ไขได้ด้วย การเสนอผ่านครูใหญ่ตักเตือนได้ สรุปแล้วปัญหาที่เกิดขึ้น
กังวลนี้ คงจะไม่ทำให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีจากฝ่ายนายจ้างที่มีต่อโรงเรียนผู้ใหญ่ในโรงงาน
มากนัก เพราะส่วนใหญ่ก็ไม่มีปัญหาใด ๆ

ตารางที่ ๑๖

ผลกระทบที่ฝ่ายนายจ้างได้รับจากการที่คนงานเข้าเรียนศึกษาผู้ใหญ่

ก. การที่คนงานไปเรียน มีผลกระทบต่อกิจการของโรงงานหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
มีผล	๖	๑๖.๖๗
ไม่มีผล	๒๕	๘๐.๕๖
ไม่แน่ใจ	๑	๒.๗๕
รวม	๓๒	๑๐๐

ข. ถ้ามีผลกระทบต่อกิจการใดแก่คนใด	จำนวน	ร้อยละ
ต้องหาคนงานเข้ามาทำงานเพิ่ม	๑	๑๖.๖๗
คนงานตั้งใจทำงานน้อยลง	๓	๕๐.๐๐
การทำงานล่วงเวลา (มีคนงานบางคนที่ไม่เข้าทำงานล่วงเวลา)	๑	๑๖.๖๗
ผลผลิตจะตกต่ำลงในบางครั้ง	๑	๑๖.๖๗
รวม	๖	๑๐๐

ข้อมูลที่แสดงไว้ในตารางที่ ๑๖ แสดงว่า จากการที่คนงานเข้าเรียนศึกษา ผู้ใหญ่นั้น ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ตอบว่าไม่มีผลกระทบต่องานของโรงงานแต่อย่างใด ส่วนที่ตอบว่าได้รับผลกระทบกระท่อนค่อกของโรงงานนั้นมี ๖ ราย และกลุ่มนี้ทั้งหมด ก็เป็นกลุ่มที่อยู่ใน ๔ ราย จากตารางที่ ๑๖ ที่ตอบว่าการ เปิดโอกาสให้คนงานได้ศึกษา สูงขึ้นไม่มีประโยชน์ใด ๆ ต่อโรงงาน และจาก ๖ รายนี้ เมื่อแสดงทัศนคติ (ตารางที่ ๑๘) จากข้อความที่กล่าวว่า ควรจัดให้มีการศึกษาผู้ใหญ่ในโรงงานต่อไปนั้น มีอยู่ ๕ รายที่เห็น ค้วย มีเพียง ๑ รายเท่านั้นที่ไม่เห็นค้วย แสดงว่า ถึงแม้จะได้รับผลกระทบกระท่อนค่อ กิจการบ้าง แต่ก็ยังสนับสนุนการศึกษาของคนงานเช่นกัน

ตารางที่ ๑๗

ความคิดเห็นของนายจ้าง เกี่ยวกับการรับภาระค่าใช้จ่ายบางส่วน

การที่ควรรับภาระค่าใช้จ่ายในกิจการของโรงเรียน ส่วนหนึ่ง ท่านมีความเห็นอย่างไร (นอกเหนือจาก การจัดสถานที่)	จำนวน	ร้อยละ
รัฐควรรับภาระค่านี้ เพราะทางโรงเรียนก็รับผิดชอบ จัดสถานที่ให้แล้ว	๑๖	๘๘.๘๘
ไม่มีปัญหา	๑๘	๓๘.๘๘
ไม่มีความเห็น	๖	๑๖.๖๗
รวม	๓๖	๑๐๐

พิจารณาจากความคิดเห็นของฝ่ายนายจ้างในเรื่องที่โรงงานต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในกิจการของโรงเรียนส่วนหนึ่งนั้น ปรากฏว่าส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารัฐควรรับภาระกันหนึ่ง เพราะทางโรงงานรับผิดชอบจัดสถานที่และอุปกรณ์ให้แล้ว เมื่อพิจารณาถึงจำนวนเงินที่ฝ่ายนายจ้างต้องจ่ายสมทบนั้น ก็พอจะแยกได้ดังนี้ เงินสมทบเทอมละประมาณ

๑,๘๒๕ บาทต่อห้องเรียน และค่าตอบแทนครูใหญ่ เทอมละ ๒,๕๐๐ บาท (เฉพาะระดับ ๓ ส่วนระดับ ๔ นายจ้างจะต้องจ่ายเงินสมทบในส่วนที่ขาดทั้งหมด) จะเห็นได้ว่าเป็นจำนวนเงินที่ไม่ได้มากเกินไป เฉพาะอย่างยิ่งห้องเรียนในแต่ละโรงงานก็ไม่มีมาก ฉะนั้น จึงไม่น่าจะเป็นปัญหาหนักใจแก่โรงงาน และเมื่อคำนึงถึงกิจการของโรงงานแล้ว ไม่วาจะเป็นโรงงานทอผ้ากรุง เทพ อเมริกันเท็กซ์ไทล์ กุราโบ สหยูเนี่ยน อุตสาหกรรมพรมไทย หรือไทยเอโร ล้วนเป็นโรงงานกิจการขนาดใหญ่ทั้งสิ้น สำหรับกลุ่มที่ไม่มีความเห็นนั้น ในจำนวนนี้มี ๑ รายที่ตอบในตารางที่ ๑๒ ว่า ไม่มีประโยชน์ใด ๆ จากการเปิดโอกาสให้คนงานได้ศึกษา ส่วนอีก ๕ รายนั้น เป็นกลุ่มอื่น (ไม่รวมอยู่ใน ๔ รายจากตารางที่ ๑๒) และรวมจาก ๒ รายที่ไม่มีความเห็นนี้ตอบเรื่องทัศนคติจากข้อความที่ว่าควรจัดให้มีโรงเรียนในโรงงานต่อไป (ตารางที่ ๑๔) เห็นด้วย ๓ ราย และไม่เห็นด้วย ๓ ราย

ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติฝ่ายนายจ้าง

เมื่อได้ศึกษาทัศนคติของฝ่ายคนงานที่มีต่อการศึกษานานาชาติในโรงงานมาแล้วนั้น ก็พอจะสรุปได้ถึงท่าทีของคนงานที่เป็นอย่างไรบ้าง แต่ขณะเดียวกันฝ่ายนายจ้างซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงและใกล้ชิดกับการดำเนินงานการศึกษานานาชาติสำหรับคนงานอีกฝ่ายหนึ่ง การศึกษาถึงทัศนคติและท่าทีของฝ่ายนายจ้างที่มีต่อการดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่ในโรงงานจึงเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และจะมีส่วนช่วยให้สามารถสรุปเปรียบเทียบทัศนคติบางอย่างระหว่างคนงานกับฝ่ายนายจ้างได้ดียิ่งขึ้น

ลักษณะของข้อมูล เกี่ยวกับทัศนคติของฝ่ายนายจ้างที่มีต่อโรงเรียนผู้ใหญ๋ใน
โรงงานจะมีลักษณะตามแบบการวัดทัศนคติของ Likert Scale โดยแบ่งทัศนคติ
ออกเป็น ๕ ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉย ๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง แต่ในการวิเคราะห์จะรวมใช้เพียง ๓ ระดับคือ เห็นด้วย เฉย ๆ และ
ไม่เห็นด้วยเท่านั้น

การวิเคราะห์ทัศนคติของนายจ้างที่มีต่อโรงเรียนผู้ใหญ๋ในโรงงาน จะแบ่ง
เนื้อหาการวิเคราะห์ออกเป็น ๓ ลักษณะคือ

๑. ทัศนคติเกี่ยวกับผลที่จะไ้รับและแนวโน้มน้ของโรงเรียนผู้ใหญ๋ในโรงงาน
เริ่มจากข้อความที่ ๑ - ข้อความที่ ๔
๒. ทัศนคติเกี่ยวกับบริการ และผลประโยชน์ที่จะให้กับคนงานในขณะเรียน
หรือเรียนจบในแต่ละระดับ เริ่มจากข้อความที่ ๕ - ข้อความที่ ๘
๓. ทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องของสภาพแรงงาน เริ่มจากข้อความที่ ๑๐ -
ข้อความที่ ๑๑

ตารางที่ ๑๘

ทัศนคติของนายจ้างที่มีต่อโรงเรียนผู้ใหญ่ในโรงงาน

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม
๑. การศึกษาจะช่วยเหลือปัญหาความขัดแย้งที่ลูกจ้างมีต่อนายจ้างได้	(๑๑) ๓๐.๕๖	(๒๓) ๖๓.๘๘	(๒) ๕.๕๖	- -	- -	(๓๖) ๑๐๐%
๒. การเปิดโอกาสให้คนงานได้ศึกษาจะทำให้คนงานปฏิบัติต่อนายจ้าง ในทางที่ดีขึ้น	(๗) ๑๙.๔๔	(๒๒) ๖๑.๑๑	(๕) ๑๓.๘๘	(๒) ๕.๕๖	- -	(๓๖) ๑๐๐%
๓. การเปิดโอกาสให้คนงานได้มีความรู้สูงขึ้นนับเป็นหลักมนุษยธรรม อย่างหนึ่งที่นายจ้างควรให้กับลูกจ้าง แม้จะมีค่าใช้จ่ายใน กฎหมายแรงงาน	(๕) ๑๓.๘๘	(๒๕) ๖๙.๔๔	(๖) ๑๖.๖๗	- -	- -	(๓๖) ๑๐๐%
๔. ควรจัดให้มีโรงเรียนในโรงงานต่อไป	(๑๓) ๓๖.๑๑	(๑๖) ๔๓.๒๒	(๒) ๕.๕๖	(๔) ๑๑.๑๑	- -	(๓๖) ๑๐๐%
๕. ควรจัดสอนวิชาชีพที่สามารถนำมาใช้กับคนงานที่ทำอยู่ควบคู่กับ การเรียนวิชาสามัญ	(๑๗) ๔๗.๒๒	(๑๕) ๔๑.๖๗	(๓) ๘.๓๓	(๑) ๒.๗๘	- -	(๓๖) ๑๐๐%
๖. ควรเลื่อนตำแหน่งและเพิ่มเงินเดือนให้คนงานเมื่อมีความรู้สูงขึ้น	(๘) ๒๒.๒๒	(๒๑) ๕๘.๓๓	(๒) ๕.๕๖	(๔) ๑๑.๑๑	- -	(๓๖) ๑๐๐%
๗. ควรจัดห้องสมุดให้คนงานได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตัวเองได้	(๑๗) ๔๗.๒๒	(๑๗) ๔๗.๒๒	- -	(๒) ๕.๕๖	- -	(๓๖) ๑๐๐%
๘. ควรสนับสนุนให้คนงานที่เรียนก็ได้มีโอกาสศึกษาในระดับสูงขึ้น	(๑๔) ๓๘.๘๘	(๒๒) ๖๑.๑๑	- -	- -	- -	(๓๖) ๑๐๐%

ตารางที่ ๑๘ (ต่อ)

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม
๘. การจัดการสอนแบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกเรียน วิชาต่าง ๆ ได้	(๑๖) ๔๔.๔๔	(๑๗) ๔๓.๒๒	(๓) ๘.๓๓	— —	— —	(๓๖) ๑๐๐%
๑๐. ควรให้สภาพแรงงานเข้ามามีส่วนในการจัดหลักสูตรการเรียน การสอนแก่คนงาน	(๓) ๘.๓๓	(๓) ๘.๓๓	(๘) ๒๒.๒๒	(๑๕) ๔๑.๖๗	(๗) ๑๘.๔๔	(๓๖) ๑๐๐%
๑๑. การสอนในชั้นเรียนควรมีการจัดให้คนงานได้พูด ฝึกหัดแสดงความคิด ให้เห็น	(๘) ๒๒.๒๒	(๒๑) ๕๘.๓๓	(๖) ๑๖.๖๗	(๑) ๒.๗๘	— —	(๓๖) ๑๐๐%

จากตารางที่ ๑๘ ทศนคติของนายจ้างที่มีต่อโรงเรียนผู้ใหญ่ในโรงงาน เริ่ม
จากข้อความที่ ๑ - ข้อความที่ ๔

ทศนคติเกี่ยวกับการศึกษาจะมีส่วนช่วยลดปัญหาความขัดแย้งที่ดูจ้างมีคือนายจ้าง
นั้น นายจ้างส่วนใหญ่จะเห็นด้วย ส่วนที่เหลือเพียงส่วนน้อย เท่านั้นที่มีความรู้สึกเฉย ๆ

ทศนคติเกี่ยวกับการ เปิดโอกาสให้คนงานได้ศึกษาจะทำให้คนงานปฏิบัติคือนายจ้าง
ในทางที่ดีขึ้น ฝ่ายนายจ้างส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่มี ๒ รายที่ไม่เห็นด้วย เป็นนายจ้างชาย
และมีวุฒิระคับอนุปริญญาทั้ง ๒ คน คนแรกอายุ ๓๒ ปี (โสด) คนที่สองอายุ ๓๘ ปี (มี
ครอบครัวแล้ว) ทั้ง ๒ คนตอบข้อความที่ ๑ และข้อความที่ ๓ เฉย ๆ ส่วนข้อความที่ ๕
นั้น คนที่สองเป็นผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นด้วย เกี่ยวกับการให้มีโรงเรียนในโรงงานต่อไป

ทศนคติเกี่ยวกับการ เปิดโอกาสให้คนงานได้มีความรู้สูงขึ้น นับเป็นหลักมนุษยธรรม
อย่างหนึ่งที่นายจ้างควรให้กับลูกจ้าง แม้จะมีใ้กำหนดไว้ในกฎหมายแรงงาน ปรากฏว่า
นายจ้างส่วนใหญ่ก็เห็นด้วย ถึงแม้บางส่วนที่รู้สึกเฉย ๆ แต่ก็ เป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้น

โดยการสรุปจากข้อความที่ ๑ - ข้อความที่ ๔ ทศนคติของฝ่ายนายจ้างนั้น
ส่วนใหญ่แล้วจะเห็นด้วยกับการให้มีโรงเรียนผู้ใหญ่ในโรงงานต่อไป ซึ่งจะมีส่วนสร้างความ
เข้าใจอันดีจากฝ่ายคนงานที่มีคือนายจ้างได้ แต่จากข้อความที่ ๕ นั้น ปรากฏว่ามีบางส่วน
ที่เฉย ๆ และไม่เห็นด้วยกับการที่จะจัดให้มีโรงเรียนในโรงงานต่อไป กลุ่มที่รู้สึกเฉย ๆ
มี ๒ ราย ชายและหญิง เพศ ละ ๑ ราย วุฒิอนุปริญญาทั้งสองคน และเป็นกลุ่มที่จัดอยู่ใน
ใน ๔ คน (จากตารางที่ ๑๒) ที่ตอบว่า การที่ได้เปิดโอกาสให้คนงานได้มีการศึกษา มี
ความรู้สูงขึ้นนั้นไม่มีประโยชน์ใด ๆ ต่อโรงงาน ตลอดจนถึงเห็นว่าการที่คนงานไปเรียนนั้น
มีผลกระทบต่อกิจการของโรงงาน โดยคนงานตั้งใจทำงานน้อยลง ส่วนอีก
๔ รายที่บอกว่าไม่เห็นด้วยกับการจัดให้มีโรงเรียนในโรงงานต่อไปนั้น จำแนกได้ตาม
เพศได้ดังนี้ ชาย ๓ คน หญิง ๑ คน อายุระหว่าง ๒๗ - ๓๑ ปี คุณวุฒิระคับอนุปริญญาตรี
๓ ราย ปริญญาโทอีก ๑ ราย มี ๓ รายที่เห็นว่าการ เปิดโอกาสให้คนงานได้ศึกษาสูงขึ้น
นั้นมีประโยชน์ต่อคนงานเองและต่อโรงงาน ส่วนอีก ๑ ราย (วุฒิปริญญาโท) นั้น ตอบว่า

ไม่มีประโยชน์ต่อโรงงาน แล้วยังตอบในตารางที่ ๑๖ ว่าการที่คนงานเข้าเรียนศึกษาผู้ใหญ่ นั้น มีผลกระทบกระเทือนต่อกิจการของโรงงาน ส่วน ๓ รายที่เหลือนั้นมี ๑ รายที่ตอบว่ามีผลกระทบเช่นกัน อีก ๒ รายตอบว่าไม่มีผลแต่อย่างใด ในตารางที่ ๑๗ นั้น ๔ รายก็กล่าวว่ามี ๓ ราย ที่ไม่แสดงความคิดเห็น มีเพียง ๑ รายที่บอกว่า รัฐควรรับภาระค่าใช้จ่ายด้านการเงินด้วย

ฉะนั้น จากการตอบในข้อความต่าง ๆ นี้ ก็พอจะประเมินได้ว่าผู้ตอบนั้นมีความสอดคล้องในคำตอบและมีความจริงใจอยู่ในระดับพอใช้ที่จะใช้เป็นผลในการวิจัยได้

ทัศนคติเกี่ยวกับบริการ และผลประโยชน์ที่จะให้กับคนงานในขณะเรียนหรือ เมื่อเรียนจบการศึกษาในแต่ละระดับ เริ่มจากข้อความที่ ๕ - ข้อความที่ ๘

จากข้อความที่ ๕ นายจ้างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดสอนวิชาชีพที่สามารถนำมาใช้กับงานที่ทำอยู่ควบคู่กับการ เรียนวิชาสามัญซึ่งก็สอดคล้องกับความต้องการของฝ่ายนายจ้างเองที่ได้ตอบในตารางที่ ๑๓ ที่ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการที่จะให้จัดสอนวิชาชีพที่จะนำมาใช้กับงานที่ทำประจำอยู่ แต่ทัศนคติของฝ่ายนายจ้างในเรื่องนี้ก็ตรงกันข้ามกับความต้องการของคนงานส่วนใหญ่ ที่กลับต้องการจะเรียนวิชาสามัญมากที่สุด ส่วนวิชาชีพที่จะนำมาใช้กับงานที่ทำประจำอยู่นั้น คนงานไม่ค่อยให้ความสนใจนัก (จากตารางที่ ๖)

แต่อย่างไรก็ตามก็มีฝ่ายนายจ้างที่ไม่เห็นด้วยกับการสอนวิชาชีพที่สามารถนำไปใช้กับงานที่ทำควบคู่กับการ เรียนวิชาสามัญ ๑ ราย ซึ่งเป็นนายจ้างชาย วุฒิระดับอนุปริญญา อายุ ๓๘ ปี

ทัศนคติเกี่ยวกับการ เลื่อนตำแหน่งและเพิ่ม เงิน เติมนำให้กับคนงาน เมื่อมีความรู้สูงขึ้น ฝ่ายนายจ้างส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่ก็มีบางส่วนที่ไม่เห็นด้วยกับการ เลื่อนตำแหน่งดังกล่าว แยกเป็นนายจ้างชาย ๓ ราย หญิง ๑ ราย อายุ ๒๗ ปี ๒ ราย ๓๕ ปี

และ ๓๗ ปี อีก ๒ ราย ทั้งหมดมีคุณวุฒิในระดับปริญญาตรี ทั้ง ๔ รายตอบจากตารางที่ ๑๒ ว่าการศึกษาในโรงงานมีประโยชน์ต่อตัวคนงานและต่อโรงงาน และมีความเห็นว่าควรจัดสอนแนวทางด้านวิชาชีพที่คนงานสามารถนำมาใช้ประโยชน์กับงานที่ทำ (ตารางที่ ๑๓) มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดอุปกรณ์การสอนและสถานที่ ๑ ราย นอกนั้นไม่มีปัญหา ๓ รายมีความเห็นว่าโรงงานได้รับผลกระทบเนื่องจากการที่คนงานเข้าเรียนศึกษาผู้ใหญ่ และรัฐควรรับภาระเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้วย ส่วนอีก ๑ ราย ไม่มีผลกระทบกระทบกระเทือนและไม่มีปัญหาสรุปแล้วนายจ้างที่ไม่เห็นด้วยกับการเลื่อนตำแหน่งหรือเงินเดือนให้กับคนงานเมื่อมีความรู้สูงขึ้นนั้น ส่วนมากมีปัญหาและได้รับผลกระทบเนื่องจากการที่คนงานเข้าเรียนศึกษาผู้ใหญ่ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดห้องสมุดให้กับคนงานนั้น ฝ่ายนายจ้างส่วนใหญ่เห็นด้วยมี ๒ ราย ที่ไม่เห็นด้วย แยกเป็นนายจ้างชาย ๑ คน อายุ ๓๐ ปี วุฒิระดับปริญญาโท นายจ้างหญิง อายุ ๓๑ ปี วุฒิปริญญาตรี ทั้ง ๒ รายนี้จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับที่ตอบว่าการที่คนงานเข้าเรียนนั้นมีผลกระทบต่อกิจการของโรงงาน (จากตารางที่ ๑๖) จาก ๒ รายนี้ในตารางที่ ๑๔ นั้น ๑ รายตอบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการจัดอุปกรณ์การเรียนการสอน แต่ขณะเดียวกันเมื่อตอบทัศนคติในข้อความที่ ๔ นั้น ทั้ง ๒ รายนี้อยู่ในกลุ่มเดียวกับที่ไม่เห็นด้วยกับการให้โรงเรียนในโรงงานต่อไป

ทัศนคติเกี่ยวกับการสนับสนุนให้คนงานที่เรียนก็ได้มีโอกาสศึกษาในระดับสูงขึ้น นายจ้างทั้งหมดมีความเห็นด้วย และในทัศนคติข้อความเดียวกันนี้ เมื่อถูกจากฝ่ายครูที่ทำการสอนคนงานแล้ว ปรากฏว่า ครูทุกคนต่างก็เห็นด้วยเช่นกัน (จากตารางที่ ๓๑)

ทัศนคติเกี่ยวกับการสอนแบบ เบ็ค เสรีจ นายจ้างเกือบทั้งหมดเห็นด้วย มีบางส่วนที่รู้สึกเฉย ๆ (ร้อยละ ๘.๓๓) จากข้อความเดียวกันเมื่อเทียบกับทัศนคติของครู (จากตารางที่ ๓๑) ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่ก็เห็นด้วยกับการให้มีการสอนแบบนี้ และมีบางส่วน (ร้อยละ ๑๑.๓๖) ที่มีความรู้สึกเฉย ๆ ในขณะที่ฝ่ายนายจ้างและครูส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการให้สอนแบบ เบ็ค เสรีจ แต่เมื่อเทียบกับความต้องการของฝ่ายคนงานแล้ว (จากตารางที่ ๖)

คนงานส่วนใหญ่กลับต้องการ เรียนแบบสามัญ ส่วนหลักสูตรแบบ เบ็คเสร์จนั้นต้องการ เป็นอันกำสองรองลงมาเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าคนงานมีความต้องการต่างจาก ทศนคติของฝ่ายนายจ้างและครู สำหรับฝ่ายนายจ้างนั้น เมื่อย้อนกลับไปพิจารณาถึง ความต้องการ ดังกล่าวนี้แล้วปรากฏว่า นายจ้างส่วนใหญ่ต้องการให้สอนวิชาชีพที่ สามารถนำมาใช้กับงานที่ประจำอยู่ในโรงงานได้ แต่การที่ฝ่ายนายจ้าง เห็นด้วยกับ การให้สอนแบบ เบ็คเสร์จนั้น เพราะหลักสูตรแบบดังกล่าวนั้น เอื้ออำนวยที่จะสอนวิชาชีพ ที่สามารถนำมาใช้ในโรงงานได้ (ถ้าหากฝ่ายนายจ้างสนับสนุนและมีอุปกรณ์เพียงพอ) จึงทำให้มีนายจ้างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการสอบแบบ เบ็คเสร์จ และขณะเดียวกันต้องการ ให้สอนวิชาชีพที่สามารถนำมาใช้กับงานที่ทำในโรงงานได้ ซึ่งล้วนแต่ส่งผลประโยชน์ให้กับ ฝ่ายโรงงาน (นายจ้าง) ทั้งสิ้น

ทัศนคติที่มีต่อสหภาพแรงงานและการแสดงออกจากข้อความที่ ๑๐ - ข้อความ

ที่ ๑๑

ทัศนคติเกี่ยวกับให้สหภาพแรงงานเข้ามามีส่วนในการจัดหลักสูตรการเรียน การสอนให้กับคนงานนั้น ฝ่ายนายจ้างส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย แต่มีบางส่วนที่เห็นด้วย (๖ ราย) เป็นนายจ้างฝ่ายชายทั้งหมด อายุไม่เกิน ๓๐ ปี ๓ ราย อายุ ๓๕ - ๕๒ ปี ๓ ราย คุณวุฒิอนุปริญญา ๔ ราย ปริญญาตรี ๑ ราย และปริญญาโท ๑ ราย มี ครอบครัวแล้ว ๑ ราย ที่เหลือเป็นบุคคลที่ยังไม่มีครอบครัว เมื่อมาเทียบกับทัศนคติ ของคนงานในข้อความเดียวกันนี้ ฝ่ายคนงานส่วนใหญ่กลับเห็นด้วยที่จะให้สหภาพ แรงงานเข้ามามีส่วนในการจัดหลักสูตร มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่เห็นด้วย แต่เมื่อ เปรียบเทียบกับทัศนคติของครูแล้ว ก็ปรากฏว่าครู เกือบทั้งหมดไม่เห็นด้วยที่จะให้สหภาพ เข้ามามีส่วนกับการจัดหลักสูตรการสอนแก่คนงาน ดังนั้น จะเห็นได้ว่าฝ่ายนายจ้างและ ครูที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนผู้ใหญ่ของ โรงงานต่างก็มีความเห็นในเรื่องนี้สอดคล้องกัน แต่ก็ตรงกันข้ามกับความ เห็นของฝ่ายคนงาน

ทัศนคติเกี่ยวกับการให้คนงานได้มีการแสดงออกด้วยการฝึกพูด แสดงความนึกเห็น
ส่วนใหญ่จะเห็นด้วยแต่มี ๑ รายที่ไม่เห็นด้วย เป็นนายจ้างหญิง อายุ ๓๗ ปี คุณวุฒิ
ปริญญาตรี (มีครอบครัวแล้ว) ตอบในตารางที่ ๑๒ ว่า การเปิดโอกาสให้คนงานได้ศึกษา
นั้นมีประโยชน์และเห็นด้วยกับการที่จะจัดให้มีโรงเรียนในโรงงานต่อไป

ข้อมูล เบื้องต้นจากฝ่ายครู

เนื่องจากครู เป็นกลุ่มบุคคลที่พินิจพิเคราะห์และ เกี่ยวข้องกับการสอนคนงานและใกล้ชิด
กับคนงานที่เข้าเรียนศึกษาผู้ใหญ่มากที่สุด ฉะนั้น เพื่อความสมบูรณ์และถูกต้องของข้อมูล
มากที่สุด จึงได้กำหนดให้ครู เป็นกลุ่มตัวอย่างของประชากรที่ใช้ในการศึกษาอีกฝ่ายหนึ่ง
แต่เนื่องจากว่ามีโรงเรียนในโรงงานจำนวนจำกัดถึง เหตุผลที่ไต่ถามมาแล้วในบทที่ ๑
ฉะนั้น จึงต้องนำประชากรทั้งหมดของฝ่ายครู เท่าที่มีอยู่ทั้งหมดมาใช้ในการวิจัยเช่นเดียวกับ
ฝ่ายนายจ้าง คือจากโรงเรียนผู้ใหญ่ในโรงงาน ๔ แห่ง (มีรายละเอียดแล้วในบทที่ ๑)
จำนวนประชากรทั้งหมดจากฝ่ายครูมีทั้งสิ้น ๓๔ คน ถึงแม้ว่าจะเป็นจำนวนที่น้อยไปบ้าง
แต่เมื่อดำเนินถึง เหตุผลที่ทั้ง ๓๔ คนนี้ เป็นกลุ่มประชากรที่มีอยู่จริง ๆ ทั้งหมดในขณะทำการ
วิจัยแล้วก็เพียงพอที่จะนำมาประกอบในการวิเคราะห์ร่วมกับฝ่ายนายจ้าง คนงานได้เช่นกัน

ลักษณะและสถานภาพโดยทั่วไปของฝ่ายครูที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนผู้ใหญ่
ของโรงงานมีดังนี้

- เพศ ชาย ๑๔ คน
- หญิง ๑๕ คน
- อายุ ไม่เกิน ๓๐ ปี ๒๐ คน
- เกินกว่า ๓๐ ปีขึ้นไป ๑๔ คน

ลักษณะของข้อมูลจากฝ่ายครูที่ได้แสดงด้วยตารางนั้นจะแบ่งออกเป็น ๒ ส่วนคือ
ตอนที่ ๑ เป็นตารางที่แสดงถึงสถานภาพ ปัญหาและความต้องการของครู
เริ่มจากตารางที่ ๑๔ - ตารางที่ ๓๐
ตอนที่ ๒ เป็นตารางที่แสดงเกี่ยวกับทัศนคติของครู ในตารางที่ ๓๑

ตารางที่ ๑๕
 คุณวุฒิของครูที่สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่สำหรับคนงาน

คุณวุฒิ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าอนุปริญญา (ป.กศ. ปม.)	๕	๑๔.๓๑
อนุปริญญา (ป.กศ. สูง, พ.ม.)	๑๒	๓๕.๒๙
ปริญญาตรี	๑๗	๕๐.๐๐
รวม	๓๔	๑๐๐

ข้อมูลข้างบนแสดงว่า คุณวุฒิของครูจะเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการเรียนของคนงาน ซึ่งจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่แล้ว ครูที่เข้ามาสอนคนงานนั้น เป็นผู้ที่มีวุฒิในระดับตั้งแต่อนุปริญญาขึ้นไปถึงร้อยละ ๘๕.๖๙ ส่วนที่เหลือ เป็นผู้ที่มีวุฒิต่ำกว่าระดับอนุปริญญา ซึ่งนับเป็นส่วนน้อยเท่านั้น ดังนั้น จึงพอที่จะกล่าวได้ว่าบุคคลที่ให้ความรู้แก่คนงานในโรงเรียนผู้ใหญ่ของโรงงานอุตสาหกรรมแต่ละแห่งนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีความรู้อยู่ในระดับสูง เพียงพอที่จะทำให้คนงานมีความเชื่อมั่นในความสามารถที่จะสั่งสอนความรู้ให้ได้อย่างเพียงพอกับความต้องการ และไม่ตองคิดว่า ใ้รับความรู้ คอยกว่าผู้ที่เรียนในโรงเรียนภาคปกติ

ตารางที่ ๒๐
อาชีพอื่นของครูที่สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ของโรงงาน

ก. มีอาชีพอื่นทำประจำอยู่หรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
มี	๓๐	๘๘.๖๔
ไม่มี	๔	๑๑.๓๖
รวม	๓๔	๑๐๐

ข. ถ้ามี ใดแก่อาชีพอะไร	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการครูในเขตใกล้เคียงกับโรงงาน	๒๔	๗๖.๖๗
สอนประจำในโรงเรียนราษฎรใกล้เคียงกับโรงงาน	—	—
ทำงานประจำอยู่ในโรงงาน	๖	๒๓.๓๓
รวม	๓๐	๑๐๐

เมื่อวิเคราะห์ดูว่าครูที่มาสอนนั้นมีอาชีพอื่นประจำหรือไม่ ตามข้อมูลในตารางที่ ๒๐ ปรากฏว่าร้อยละ ๘๘.๖๔ มีอาชีพอื่นประจำ ส่วนอีกร้อยละ ๑๑.๓๖ ที่ยังไม่มีอาชีพ และที่มีอาชีพอื่นประจำอยู่นั้น ส่วนใหญ่จะเป็นครูที่มีอาชีพรับราชการสอนในโรงเรียน

รัฐบาลใกล้เคียงกับโรงงาน และอีกร้อยละ ๒๓.๓๓ นั้นใช้ครูซึ่งทำงานอยู่ในโรงงานนั้น ๆ ประจำอยู่แล้ว จากสิ่งดังกล่าว เป็นสิ่งที่น่าสนใจ คือการใช้บุคคลที่มีวุฒิทางครูซึ่งทำงานประจำอยู่ในโรงงานให้ไปทำการสอนคนงานนั้นจะมีผลอย่างไร ประการแรกข้อที่ต้องคิดก็คือบุคคลดังกล่าวแม้จะมีวุฒิทางครูก็ตาม แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้วก็มีลักษณะคล้ายกับนายจ้างของคนงาน เพราะส่วนใหญ่จะมีตำแหน่งในระดับหัวหน้างาน (Foreman) ประการที่สอง เมื่อบุคคลเหล่านี้มีฐานะที่แท้จริงก็คือหัวหน้าของคนงาน ฉะนั้น ในการเรียนการสอนก็อาจจะเป็นไปได้ว่าจะไม่ได้ผล เท่าที่ควร

ตารางที่ ๒๑

ความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับหลักสูตร

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ
ยากเกินไปสำหรับคนงาน เพราะเน้นวิชาการ	๗	๒๐.๕๕
ควรลดวิชาการ แล้วเพิ่มวิชาชีพ	๑๕	๔๔.๑๒
เหมาะสมดีแล้ว	๑๐	๒๘.๕๗
ลดหลักสูตรให้น้อยลงทั้งระยะเวลาและเนื้อหาต่าง ๆ	๒	๕.๗๘
รวม	๓๔	๑๐๐

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับหลักสูตรตามความคิดเห็นของครูผู้สอนคนงาน ปรากฏว่าส่วนใหญ่เห็นว่าหลักสูตรที่ใช้ขณะนี้ยากเกินไปและไม่เหมาะสมกับคนงาน

นั้นก็คือมีความเห็นว่าควรลดวิชาการ แล้วเพิ่มวิชาซึ่งแพงที่สุด สำหรับฝ่ายครูที่มีความเห็น
ว่ายากเกินไปสำหรับคนงาน เพราะเน้นวิชาการนั้นมีอยู่ ๗ ราย ปรากฏว่า ๖ ราย เป็น
โรงเรียนที่สอนโดยใช้หลักสูตรแบบสามัญ และอีก ๑ รายนั้น ใช้หลักสูตรแบบเบ็ดเสร็จ
จากการสังเกตนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงงานทอผ้ากรุงเทพฯ ถึงแม้ว่าจะใช้หลักสูตรแบบ
เบ็ดเสร็จแล้วก็ตาม แต่การสอนส่วนใหญ่ยังเน้นวิชาการ เปลี่ยนแปลงเฉพาะวิธีการสอน
ที่สามารถทดสอบเองได้เท่านั้น จากความเห็นของครูดังกล่าวนี้ เมื่อแยกตามระดับความรู้
แล้วปรากฏว่า ครูที่มีวุฒิไม่เกินอนุปริญญาชั้นส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๔๑.๑๘) เห็นว่าหลักสูตร
เหมาะสมแล้ว รองลงมาเห็นว่าควรลดวิชาการ (ร้อยละ ๓๕.๒๕) ส่วนผู้ที่มีวุฒิสองกว่า
อนุปริญญาขึ้นไปนั้น ส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๕๒.๕๔) เห็นว่าควรลดวิชาการ ส่วนที่เห็นว่า
หลักสูตรยากเกินไปมีเท่า ๆ กับฝ่ายที่เห็นว่าเหมาะสมแล้ว (ร้อยละ ๑๗.๖๕) และจาก
การแยกตามเพศของครูแล้ว ปรากฏว่าเพศชายส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๔๗.๓๗) เห็นว่าควร
ลดวิชาการ ส่วนฝ่ายหญิงนั้นที่มีความเห็นว่าควรลดวิชาการก็เห็นว่าหลักสูตรเหมาะสมแล้ว
มีเท่า ๆ กัน (ร้อยละ ๕๐.๐๐)

ตารางที่ ๒๒
ปัญหาที่ครูประสบจากการสอน

ปัญหาและอุปสรรคที่มักจะพบจากการสอน	จำนวน	ร้อยละ
คนงานไม่ค่อยจะเข้าใจเนื้อหาวิชาที่สอน	๘	๑๘.๓๓
อุปกรณ์การเรียนการสอนไม่พอ	๑๒	๒๘.๘๘
สถานที่เรียนไม่เหมาะสม (เช่น เสียงดัง ห้องเรียนแคบ)	๑๓	๒๖.๕๓
คนงานมีเวลาเรียนน้อย เพราะเปลี่ยนกะจึงไม่มีเวลา แน่นอน มาเรียนไม่สม่ำเสมอ	๗	๑๕.๖๓
ไม่มีปัญหา	๖	๑๒.๒๔
อื่น ๆ	๒	๔.๐๘
รวม	๔๕	๑๐๐

หมายเหตุ   ตอบได้เกินกว่า ๑ กรณี

อื่น ๆ ได้แก่คนงานขาดเรียนบ่อย คนงานมีเวลาพักผ่อนน้อยจึงว่างนอน
ขณะเรียน

ข้อมูลที่แสดงไว้ในตารางที่ ๒๒ แสดงว่าปัญหาและอุปสรรคของครูที่พบจากการ
สอนคนงานที่มีมากที่สุดคือ สถานที่เรียนไม่เหมาะสม และอุปกรณ์การเรียนการสอน
ไม่เพียงพอ ส่วนปัญหาเกี่ยวกับคนงานไม่ค่อยจะเข้าใจวิชาที่เรียนนั้น เป็นปัญหารองอันดับสาม
ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับปัญหาของคนงานเองแล้ว ปรากฏว่าปัญหาที่สำคัญที่สุดของฝ่ายคนงาน
คือปัญหาไม่เข้าใจวิชาที่เรียน (จากตารางที่ ๗) ส่วนปัญหาอื่น ๆ นั้น เป็นเพียงส่วนน้อย
เท่านั้น ทั้งนี้ จึงเห็นได้ว่าปัญหาของครูกับฝ่ายคนงานนั้น เมื่อจัดลำดับแล้วก็มีปัญหากัน
คนละอย่าง อย่างไรก็ดี ปัญหาของครูที่ประสบจากการที่คนงานไม่ค่อยเข้าใจวิชาที่เรียน
แม้จะเป็นปัญหารอง แต่ก็มีอัตราร้อยละใกล้เคียงกับปัญหารองอันดับที่หนึ่ง และสอง ฉะนั้นแม้ว่า
ปัญหาของครูกับคนงานจะไม่ตรงกันทีเดียว แต่ก็จัดได้ว่าใกล้เคียงกันมากเช่นกัน

ตารางที่ ๒๓

ปัญหาที่ครูเคยเสนอข้อฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ก. เคยเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและการปรับปรุงโรงเรียนต่อฝ่ายที่เกี่ยวข้องหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
เคย	๒๐	๕๘.๘๒
ไม่เคย	๑๔	๔๑.๑๘
รวม	๓๔	๑๐๐

ข. ถ้าเคย ท่านเคยเสนอข้อฝ่ายใด	จำนวน	ร้อยละ
นายจ้าง	๑๒	๖๐
กรมแรงงาน	๕	๒๕
กองการศึกษาผู้ใหญ่	๓	๑๕
รวม	๒๐	๑๐๐

ตารางที่ ๒๓ (ต่อ)

ค. เมื่อเสนอความคิดเห็นไปแล้ว ได้รับความช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไขหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
ได้รับความช่วยเหลือเสมอ	๑	๕
ได้รับ แคน้อยมาก	๑๗	๘๕
ไม่เคยได้รับการช่วยเหลือเลย	๒	๑๐
รวม	๒๐	๑๐๐

จากตาราง ๒๓.๑ นั้น ปรากฏว่าส่วนใหญ่เคยเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและการปรับปรุงโรงเรียนต่อฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แต่ก็ยังมีอีกไม่น้อยที่ไม่เคยเสนอความคิดเห็นหรือปัญหาใด ๆ ต่อฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาผู้ใหญ่สำหรับคนงาน เมื่อแยกเพื่อพิจารณาถึงฝ่ายที่ไม่เคยเสนอปัญหาและอุปสรรคใด ๆ แล้ว ปรากฏว่ามีเพียง ๕ ราย (จากทั้งหมด ๑๔ ราย) เท่านั้นที่ไม่มีปัญหาใด ๆ ในการสอนคนงาน ส่วนอีก ๙ รายนั้น ปรากฏว่าล้วนแล้วแต่มีปัญหาในการเรียนการสอนคนงาน เช่นปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์ไม่พอ สถานที่เรียนไม่เหมาะสม เป็นต้น แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่น่าสังเกตว่า เมื่อมีปัญหาแล้ว เหตุใดครูส่วนดังกล่าวนี้จึงไม่แจ้งปัญหาให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบ แต่เมื่อพิจารณาจากตารางที่ ๒๓.๓ แล้วปรากฏว่าเมื่อได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคไปแล้วนั้น มีเพียง ๑ ราย เท่านั้นที่บอกว่าได้รับความช่วยเหลือเสมอ (จากโรงงานบริษัทไทยน้ำทิพย์) และอีก ๒ ราย ที่บอกว่าเมื่อเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคไปแล้ว กลับไม่ได้รับการช่วยเหลือเลย (จากโรงงานบริษัทไทยน้ำทิพย์ ๑ ราย และบริษัทสหยูเนียน ๑ ราย) ซึ่งมีข้อสังเกตอีกว่าครูในโรงงานเดียวกันกลับตอบตรงกันข้าม แต่เมื่อพิจารณาถึงฐานะตำแหน่งของครูแล้ว ปรากฏว่าฝ่ายที่ได้รับความช่วยเหลือเสมอนั้น เป็นอาจารย์ใหญ่ ส่วนที่ตอบตรงกันข้ามนั้น เป็นครูผู้น้อย และจากทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่าสภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโรงเรียนผู้ใหญ่ในโรงงานนั้น ยังไม่ได้รับความสนใจจากฝ่ายที่เกี่ยวข้องเท่าที่ควร

ตารางที่ ๒๔
กิจกรรมที่ครูจัดให้กับคนงาน

ก. ท่าน เคยจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรให้กับคนงานบ้างหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
เคยจัด	๒๔	๗๐.๕๙
ไม่เคยจัด	๑๐	๒๙.๔๑
รวม	๓๔	๑๐๐

ข. ถ้าเคยจัด เป็นกิจกรรมประเภทใด	จำนวน	ร้อยละ
จัดกลุ่ม ฝึกการพูด อภิปราย	๑๕	๓๘.๕๖
ทัศนศึกษา	๑๐	๒๕.๖๔
การแสดง (ร้องเพลง ละคร ฟ้อนรำ คนตรี)	๑๑	๒๘.๒๑
แข่งขันกีฬา	๒	๕.๑๓
ไหว้ครู	๑	๒.๕๖
รวม	๓๙	๑๐๐

หมายเหตุ ตอบได้เกินกว่า ๑ กรณี

นอกจากการสอนซึ่งเป็นหน้าที่ประจำของครูแล้ว การจัดกิจกรรมพิเศษนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นส่วนเสริมสร้างให้คนงานมีการแสดงออก และเข้าร่วมกลุ่มอย่างถูกต้องและเหมาะสม จากข้อมูลในตารางที่ ๒๔ ปรากฏว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนผู้ใหญ่ในโรงงานต่าง ๆ นั้น ส่วนใหญ่ได้เคยจัดกิจกรรมให้กับคนงานกันแล้ว มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น (๑๐ ราย) ที่ไม่เคยจัดกิจกรรมให้กับคนงาน ซึ่งปรากฏว่าเป็นครูจากทุกโรงงาน (มีลักษณะกระจาย) แสดงว่าการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ขึ้นอยู่กับครูแต่ละคน และบางครั้ง เมื่อมีการจัดก็อาจมีบางคนไม่เข้าร่วม เพราะส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ทำงานประจำอยู่แล้ว จากลักษณะของกิจกรรมที่จัดนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการจัดกลุ่มฝึกพูด อภิปราย ร้องลงมาก็ได้แก่การแสดง และทัศนศึกษา

ตารางที่ ๒๕
สภาพการ เรียนของคนงาน

คนงานมา เรียนสม่ำเสมอหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
มา เรียนสม่ำเสมอ	—	—
ขาดเรียนบ้าง	๓๑	๙๑.๑๘
ขาดเรียนมาก	๓	๘.๘๒
รวม	๓๔	๑๐๐

จากคำตอบของครูในตารางข้างบนนั้น จะเห็นได้ว่าจำนวนคนงานที่เข้าเรียน
ศึกษาผู้ใหญ่ นั้น ที่มาเรียนสม่ำเสมอไม่มี แต่ส่วนใหญ่จะขาดเรียนบ้าง ส่วนที่ขาดเรียน
เสมอนั้นมีน้อย เมื่อถึงปัญหาของคนงาน (จากตารางที่ ๙) จะเห็นได้ว่า ปัญหาที่สำคัญ
ประการหนึ่งของคนงานก็คือ การไม่ค่อยได้รับความสะดวกในเวลาเรียนจากฝ่ายนายจ้าง
และจากตารางที่ ๒๒ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการสอนของครู ก็ปรากฏว่าปัญหา
สำคัญประการหนึ่งก็คือคนงานมีเวลาเรียนน้อย เปลี่ยนกะบ่อย เวลาไม่แน่นอน ทำให้
มาเรียนไม่สม่ำเสมอ ส่วนที่ตอบว่านักเรียนขาดเรียนเสมอนั้น จากโรงงานทอผ้ากรุงเทพ

ตารางที่ ๒๖
ปัญหาที่คนงานไขข้อคำปรึกษาจากครู

ก. ท่านเคยมีคนงานมาขอคำปรึกษาปัญหาด้วยหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
เคย	๓๓	๘๗.๐๖
ไม่เคย	๑	๒.๕๔
รวม	๓๔	๑๐๐

ข. ถ้าเคย เป็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่องใด	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ค่อยเข้าใจวิชาที่เรียน	๑๔	๒๕.๑๙
ความยุ่งยากเกี่ยวกับการทำงานและการเรียน	๒๑	๕๓.๗๕
ขอคำแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับสูง	๑๓	๒๙.๐๘
รวม	๔๘	๑๐๐

หมายเหตุ ตอบได้เกิน ๑ กรณี

ข้อมูลที่ได้จากตารางที่ ๒๒ แสดงว่า ครูส่วนใหญ่เคยมีพนักงานเข้ามาขอคำปรึกษาด้วย ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ที่พนักงานมาขอคำปรึกษาได้แก่ ปัญหาความยุ่งยากเกี่ยวกับการทำงานและการเรียน ปัญหาการไม่เข้าใจวิชาเรียน และขอคำแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหา ๒ ประการแรกนั้น จะเห็นได้ว่า สอดคล้องกับปัญหาของพนักงานเอง (จากตารางที่ ๙) และปัญหาที่ครูประสบจากการสอนพนักงาน (จากตารางที่ ๒๒) ส่วนที่ไม่เคยมีพนักงานมาขอคำปรึกษาเลยนั้น ปรากฏว่าเป็นครูชาย อายุ ๒๕ ปี วุฒิอนุปริญญา ตำแหน่งครูใหญ่ของโรงเรียน และเป็นบุคคลที่มีความเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรว่าควรลดวิชาการ แล้วเพิ่มวิชาชีพให้มากขึ้น

ตารางที่ ๒๗
 ความรู้พิเศษที่ครูได้สอนให้กับคนงาน

ท่านเคยสอนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้ ต่อไปนี้ให้กับคนงานในชั้นบ้างหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาประชากร และสวัสดิการครอบครัว	๑๘	๑๐.๒๓
สวัสดิการของผู้ใช้แรงงาน	๑๖	๘.๐๘
การเป็นผู้นำ	๑๗	๘.๖๖
สหภาพแรงงาน	๕	๒.๘๔
กฎหมายแรงงาน	๕	๕.๑๑
ปัญหาสังคมไทยปัจจุบัน	๒๕	๑๔.๒๐
เศรษฐกิจทั่วไป	๑๗	๘.๖๖
สหกรณ์	๑๒	๖.๘๒
การปฐมพยาบาล	๑๘	๑๐.๘๐
กฎหมายครอบครัวและกฎหมายในชีวิตประจำวัน	๑๕	๘.๕๒
การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	๒๓	๑๓.๐๗
รวม	๑๗๖	๑๐๐

หมายเหตุ คอบได้เกิน ๑ กรณี

ในการให้ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ นั้น การสอนให้ความรู้บางอย่าง
 ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน ถึงแม้จะมีกำหนดไว้ในหลักสูตรก็เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องรู้ เพื่อ
 ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน จากตารางที่ ๒๗ ปรากฏว่า ปัญหาสังคมไทย
 ปัจจุบันครูได้นำไปสอนให้คนงานมีมากที่สุด การปฐมพยาบาล ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
 ปัญหาประชากรและสวัสดิการครอบครัว เป็นเรื่องรองลงมา ส่วนเรื่องสวัสดิการของผู้
 ใช้แรงงาน การเป็นผู้นำ เศรษฐกิจทั่วไป ฯลฯ มีการสอนเช่นกัน แต่ก็ประปราย มีข้อ
 ที่น่าสังเกตุในเรื่องนี้ คือเรื่องเกี่ยวกับสหภาพแรงงาน และกฎหมายแรงงานนั้น ครู
 ไม่ค่อยได้มีการถ่ายทอดให้ความรู้ความเข้าใจแก่คนงาน

ตารางที่ ๒๔

ผลการเรียนของคณงานจากการสอบ

ผลการสอบของคณงาน	จำนวน	ร้อยละ
สอบผ่าน เป็นส่วนมาก	๒๔	๓๐.๕๑
สอบผ่านจำนวนปานกลาง	๑๐	๑๒.๕๐
สอบผ่านเพียงจำนวนน้อย	-	-
รวม	๓๔	๑๐๐

จากตารางข้างบน ผลการเรียนของคณงานตามความเห็นของครูนั้น จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่เห็นว่าคณงานส่วนใหญ่จะสอบผ่านกันมากอยู่ในระดับที่น่าพอใจ และเมื่อเทียบจากผลการสอบที่สอบรวมโดยกองการศึกษาผู้ใหญ่ นั้น ทั้ง ๒ ระดับแล้ว (จากตารางที่ ๒๕) ปรากฏว่าวิชาที่คณงานสอบผ่านกันมากได้แก่วิชา สังคมศึกษา ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ และสุขศึกษา ส่วนที่คณงานสอบผ่านได้ในระดับจำนวนปานกลางนั้น ได้แก่ วิชาภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ แต่อย่างไรก็ดีในการสอบบางครั้ง ๒ วิชาดังกล่าวนี้ ก็มีคณงานสอบได้เป็นจำนวนมากเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับ ๔ (ตารางที่ ๓๐) คณงานส่วนใหญ่จะสอบผ่านเป็นจำนวนมากทุกวิชา เมื่อย้อนกลับไปพิจารณาถึงปัญหาของคณงาน (จากตารางที่ ๗) ปัญหาการไม่คอยเข้าใจวิชาเรียนเป็นปัญหาหลักที่สำคัญที่สุด ส่วนปัญหาของครูจากการสอน (ตารางที่ ๒๒) นั้น ปัญหาการไม่เข้าใจเกี่ยวกับวิชาที่เรียนของคณงานนั้น เป็นปัญหารองในอันดับที่สาม แสดงว่าถึงแม้คณงานจะประสบปัญหาลักษณะดังกล่าว คือการไม่คอยเข้าใจวิชาที่เรียนก็ตาม แต่ก็ยังเป็นปัญหาที่ครูส่วนมากยังไม่ถือเป็นปัญหาสำคัญที่สุด จากการสังเกต ครูที่สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ของโรงงานแต่ละแห่งนั้น ได้กล่าวถึงวิธีการช่วยเหลือคณงาน อย่างเช่นที่โรงงานทอผ้ากรุงเทพฯ และโรงงาน

บริษัทไทยน้ำทิพย์ ได้ทำการสอนให้แก่งานนอกเหนือจากเวลาตามกำหนดปกติ เพื่อช่วย
 คนงานบางคนที่ยังเรียนไม่ทัน เพราะต้องทำงานล่วงเวลาเป็นต้น นอกจากนั้น ในการสอบ
 ของคนงานนั้น ครูผู้สอนส่วนใหญ่ต่างก็มีได้เข้มงวดในการให้คะแนนแต่อย่างใด ตรงกันข้าม
 กลับพยายามช่วยเหลือให้คนงานทำคะแนนเก็บระหว่างปีไว้มาก ๆ เพื่อนำไปรวมกับตอนสอบ
 ตอนสิ้นเทอมแต่ละครั้ง ฉะนั้น เมื่อพิจารณาจากผลการสอบจากตารางที่ ๒๕ และตาราง
 ที่ ๓๐ จะเห็นได้ว่ามีบางวิชาที่คนงานสามารถสอบผ่านไครอยเปอร์ เซนต์ ได้หลายครั้ง
 แม้จะมีบางวิชาที่อัตราการสอบผ่านของคนงานจะมีจำนวนน้อยแต่เมื่อเทียบจากหลาย ๆ วิชา
 แล้วก็อยู่ในระดับที่พอสมควร

ดังนั้น ความสำเร็จของการดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่สำหรับคนงานในโรงงาน
 อุตสาหกรรม เมื่อพิจารณาจากจำนวนและผลการสอบของคนงานแล้ว ก็นับว่าได้รับผลดี
 แม้จะไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจมากนัก แต่พอใช้ได้ และอาจจะได้รับผลดีมากกว่านี้
 ถ้าหากได้รับความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะฝ่ายโรงงาน กองการ
 ศึกษาผู้ใหญ่ และกรมแรงงาน เข้าร่วมในการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมคนงานให้ได้รับการ
 ศึกษาอย่างจริงจัง

ตารางที่ ๒๙
ผลการสอบของคณาจารย์ที่เรียนระดับ ๓
(โรงงานขององค์การการค้าสุรา)

ปี	วิชา	สังคมศึกษา			ภาษาไทย			ภาษาอังกฤษ			คณิตศาสตร์			วิทยาศาสตร์			สุขศึกษา		
		จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ
พ.ศ. ๒๕๑๘		-	-	-	๕๑	๕๑	๑๐๐.๐๐	๕๐	๒๒	๕๕.๐๐	-	-	-	-	-	-	๕๑	๓๕	๘๒.๕๓
		-	-	-	-	-	-	-	-	-	๑๘	๑๒	๖๖.๖๗	๕๑	๓๖	๘๓.๘๐	๑๕	๑๘	๘๕.๗๑
พ.ศ. ๒๕๑๙		๒๑	๑๗	๘๐.๙๕	-	-	-	-	-	-	๕๒	๒๖	๕๐.๐๐	๒๒	๒๐	๙๐.๙๐	๕๒	๒๕	๕๕.๕๒
		-	-	-	๓๐	๓๒	๑๐๖.๖๖	๓๕	๑๖	๔๕.๗๑	๑๕	๑๓	๘๖.๖๗	-	-	-	๑๑	๕	๔๕.๔๕
พ.ศ. ๒๕๒๐		๓๗	๓๕	๙๔.๕๙	-	-	-	๑๒	๗	๕๘.๓๓	-	-	-	๓๓	๒๖	๗๘.๗๘	-	-	-
		-	-	-	๖	๖	๑๐๐.๐๐	๑๒	๑๒	๑๐๐.๐๐	๓๐	๒๐	๖๖.๖๖	-	-	-	๒๘	๒๕	๘๙.๒๘
พ.ศ. ๒๕๒๑		-	-	-	๒๖	๒๒	๘๔.๖๑	๓๒	๒๑	๖๕.๖๓	๒๑	๖	๒๘.๕๗	-	-	-	๒๑	๒๑	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๒๙ (ต่อ)
ผลการสอบของพนักงานที่เรียนระดับ ๓
(โรงงานอุตสาหกรรมพรหมไทย)

ปี	วิชา	สังคมศึกษา			ภาษาไทย			ภาษาอังกฤษ			คณิตศาสตร์			วิทยาศาสตร์			สุขศึกษา		
		จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ
พ.ศ. ๒๕๑๘		-	-	-	-	-	-	-	-	-	๒๒	๑๘	๘๒.๓๖	-	-	-	๒๒	๒๐	๙๐.๙๐
		-	-	-	๑๘	๑๗	๙๔.๔๔	๑๘	๑๒	๖๖.๖๖	-	-	-	-	-	-	-	-	-
พ.ศ. ๒๕๑๙		-	-	-	๒๒	๑๕	๖๘.๑๘	๒๓	๑๓	๕๖.๕๒	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		๒๐	๑๘	๙๐.๐๐	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๒๐	๑๗	๘๕.๐๐	-	-	-
พ.ศ. ๒๕๒๐		-	-	-	-	-	-	-	-	-	๑๘	๑๖	๘๘.๘๘	-	-	-	๑๘	๑๐	๕๕.๖๓
		๓๘	๓๘	๑๐๐.๐๐	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๓๘	๓๘	๑๐๐.๐๐	-	-	-
พ.ศ. ๒๕๒๑		-	-	-	-	-	-	-	-	-	๓๘	๑๘	๔๗.๓๗	-	-	-	๓๘	๓๘	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๒๘ (ต่อ)
ผลการสอบของพนักงานที่เรียนระดับ ๓
(โรงงานบริษัททศยูเนี่ยน)

๑๒๘

ปี	วิชา	สังคมศึกษา			ภาษาไทย			ภาษาอังกฤษ			คณิตศาสตร์			วิทยาศาสตร์			สุขศึกษา		
		จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ
พ.ศ. ๒๕๑๘		๕๓	๕๓	๕๖.๕๓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๕๓	๘๐	๘๖.๐๒	-	-	-
		-	-	-	๕๓	๕๓	๑๐๐.๐๐	๕๘	๑๔	๓๒.๕๑	-	-	-	-	-	-	-	-	-
พ.ศ. ๒๕๑๙		-	-	-	-	-	-	-	-	-	๕๒	๒๘	๕๓.๘๕	-	-	-	๕๓	๓๓	๖๕.๘๑
		-	-	-	๕๘	๕๐	๘๓.๓๓	๖๖	๓๘	๕๗.๕๗	-	-	-	-	-	-	-	-	-
พ.ศ. ๒๕๒๐		๕๓	๕๕	๘๕.๕๖	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๕๕	๕๕	๘๙.๐๙	-	-	-
		-	-	-	-	-	-	-	-	-	๕๕	๓๖	๖๖.๖๗	-	-	-	๕๐	๕๐	๑๐๐.๐๐
พ.ศ. ๒๕๒๑		-	-	-	๒๕	๒๕	๑๐๐.๐๐	๓๑	๒๕	๗๙.๓๕	-	-	-	-	-	-	-	-	-

"สถิติการสอบของพนักงานระดับ ๓", กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, กองการศึกษาผู้ใหญ่, เอกสาร, ๒๕๒๑

ผลการสอบของคณาจารย์ที่เรียนระดับ ๔

(โรงงานขององค์การการค้าโลก)

วิชา ปี	สังคมศึกษา			ภาษาไทย			ภาษาอังกฤษ			คณิตศาสตร์			วิทยาศาสตร์			สุขศึกษา		
	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ
พ.ศ. ๒๕๑๙	๒๓	๒๓	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕๕	๓๕	๖๓.๖๓	-	-	-	๕๕	๓๐	๕๔.๕๕	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๕๕	๓๓	๖๐.๐๐	-	-	-	๕๖	๕๖	๑๐๐.๐๐
พ.ศ. ๒๕๒๐	๘๐	๖๘	๘๕.๐๐	๓๙	๖๔	๑๖๔.๐๑	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	๕๕	๕๓	๙๖.๓๖	๑๘	๑๐	๕๕.๕๕	๕๕	๕๒	๙๔.๕๕	๑๓	๑๓	๑๐๐.๐๐
พ.ศ. ๒๕๒๑	-	-	-	-	-	-	๓๕	๒๓	๖๕.๗๑	๖๐	๓๓	๕๕.๐๐	๓๕	๒๖	๗๔.๒๘	๕๑	๕๓	๑๐๐.๐๐
	ผลการสอบของคณาจารย์ที่เรียนระดับ ๔ (โรงงานอุตสาหกรรมกรมไทย)																	
พ.ศ. ๒๕๑๙	๑๓	๑๖	๑๒๓.๐๗	๑๓	๑๓	๑๐๐.๐๐	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
พ.ศ. ๒๕๒๐	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๑๓	๑๓	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๑๓	๑๓	๑๐๐.๐๐
พ.ศ. ๒๕๒๑	-	-	-	-	-	-	๑๓	๑๖	๑๒๓.๐๗	-	-	-	๑๓	๑๕	๑๑๕.๓๘	-	-	-

ตารางที่ ๓๐ (ต่อ)
ผลการสอบของพนักงานที่เรียนระดับ ๔
(โรงงานบริษัทหยาเนี่ยน)

ปี	วิชา	สังคมศึกษา			ภาษาไทย			ภาษาอังกฤษ			คณิตศาสตร์			วิทยาศาสตร์			สุขศึกษา		
		จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ	จำนวน ที่สอบ	สอบได้	ร้อยละ
พ.ศ. ๒๕๑๙		๑๒	๙	๗๕.๐๐	๑๒	๑๒	๑๐๐.๐๐	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๓๐	๔	๑๓.๓๓	-	-	-	๓๐	๒๘
พ.ศ. ๒๕๒๐		-	-	-	-	-	-	-	-	-	๒๒	๑๑	๕๐.๐๐	-	-	-	๘	๖	๗๕.๐๐
		-	-	-	-	-	-	๓๓	๒๔	๗๒.๗๒	-	-	-	๓๕	๒๙	๘๒.๘๕	-	-	-
พ.ศ. ๒๕๒๑		๔๓	๓๗	๘๖.๐๔	๔๓	๔๐	๙๓.๐๐	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

"สถิติการสอบของพนักงานระดับ ๔", กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, กองการศึกษาผู้ใหญ่, เอกสาร, ๒๕๒๑

ข้อมูล เกี่ยวกับทัศนคติฝ่ายครู

ในฐานะที่ครู เป็นกลุ่มบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งที่มีหน้าที่สอนคนงาน และนับว่า เป็นผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบเกี่ยวกับการสอนโดยตรง และใกล้ชิดกับคนงานที่เขา รับผิดชอบศึกษาผู้ใหญ่มากที่สุด ฉะนั้น การที่ได้ศึกษาทัศนคติของครู เกี่ยวกับเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่ในโรงงานอุตสาหกรรมโดยในบางข้อความจะได้มีการ เปรียบเทียบกับทัศนคติของฝ่ายนายจ้าง และลูกจ้าง หรือทั้งสองฝ่ายพร้อม ๆ กัน ย่อมจะทำให้ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติในเรื่องดังกล่าวนี้มีความสมบูรณ์และถูกต้องยิ่งขึ้น

ลักษณะของข้อมูล เกี่ยวกับทัศนคติของครูที่มีต่อโรง เรียนผู้ใหญ่ในโรงงานจะมีลักษณะเช่นเดียวกับฝ่ายคนงานและนายจ้าง นั่นก็คือจะใช้ตามแบบการวัดทัศนคติของ Likert Scale โดยแบ่งทัศนคติออกเป็น ๕ ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยเฉย ๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่ในการวิเคราะห์นั้น จะทำเพียง ๓ ระดับคือ เห็นด้วย เฉย ๆ และไม่เห็นด้วยเท่านั้น

การวิเคราะห์ทัศนคติของครูที่มีต่อโรง เรียนผู้ใหญ่ในโรงงานจะแบ่ง เนื้อหาการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

๑. ทัศนคติเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนความรู้ลักษณะต่าง ๆ เริ่มจากข้อความที่ ๑ - ข้อความที่ ๔
๒. ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดบริการ เสริมความรู้ให้คนงานจากข้อความที่ ๕ - ข้อความที่ ๖
๓. ทัศนคติเกี่ยวกับการ เปิดโอกาสให้คนงานได้รับการศึกษากับการที่ ต้องชำระค่าบำรุง จากข้อความที่ ๗ - ข้อความที่ ๘
๔. ทัศนคติเกี่ยวกับหน้าที่และลักษณะของครู จากข้อความที่ ๑๐ - ข้อความที่ ๑๑
๕. ทัศนคติเกี่ยวกับสภาพแรงงาน ข้อความที่ ๑๒

ทัศนคติของครูที่มื่อโรงเรียนผู้ใหญ่ในโรงงาน

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	รวม
๑. หลักสูตรที่ใช้สอนคนงานปัจจุบัน	(๑) ๒.๙๔	(๓) ๘.๘๒	(๒) ๕.๘๘	(๒๓) ๖๗.๖๕	(๕) ๑๔.๗๑	(๓๔) ๑๐๐%
๒. การสอนวิชาชีพที่คนงานสามารถใช้ประโยชน์ต่อการทำงานในโรงงานควบคู่ไปกับการสอนวิชาสามัญ	(๒๖) ๗๖.๔๗	(๘) ๒๓.๕๓	- -	- -	- -	(๓๔) ๑๐๐%
๓. ควรจัดให้การสอนแบบเบ็ดเสร็จสำหรับคนงาน	(๑๐) ๒๙.๔๑	(๒๐) ๕๘.๘๒	(๔) ๑๑.๗๖	- -	- -	(๓๔) ๑๐๐%
๔. ควรสอนความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน สังคม เศรษฐกิจ	(๑๕) ๔๕.๘๘	(๑๕) ๔๔.๑๒	- -	- -	- -	(๓๔) ๑๐๐%
๕. การเชิญวิทยากรพิเศษมาบรรยายให้คนงานฟังในบางครั้ง	(๑๐) ๒๙.๔๑	(๒๒) ๖๔.๗๑	(๒) ๕.๘๘	- -	- -	(๓๔) ๑๐๐%
๖. การจัดห้องสมุดสำหรับคนงานได้ศึกษาด้วยตนเอง และเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	(๓๐) ๘๘.๒๔	(๓) ๘.๘๒	(๑) ๒.๙๔	- -	- -	(๓๔) ๑๐๐%
๗. การจัดให้คนงานมีโอกาสศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้ในปัจจุบัน	(๓๓) ๙๗.๐๖	(๑) ๒.๙๔	- -	- -	- -	(๓๔) ๑๐๐%
๘. ควรเปิดโอกาสให้คนงานที่เรียนดี ได้เรียนต่อในระดับสูง โดยการสนับสนุนของนายจ้าง	(๒๙) ๘๕.๒๙	(๕) ๑๔.๗๑	- -	- -	- -	(๓๔) ๑๐๐%
๙. การกำหนดให้คนงานชำระค่าบำรุงโรงเรียน	- -	(๑) ๒.๙๔	(๓) ๘.๘๒	(๒๑) ๖๑.๗๖	(๘) ๒๓.๕๓	(๓๔) ๑๐๐%

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม
๑๐. ควรจัดอบรมครู เป็นพิเศษก่อนที่จะมาทำการสอน ในโรงเรียนของ โรงงาน	(๒๐) ๕๘.๘๒	(๑๒) ๓๕.๒๘	(๑) ๒.๘๔	(๑) ๒.๘๔	- -	(๓๔) ๑๐๐%
๑๑. ครูควรทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้กับคนงานได้	(๒๓) ๖๗.๖๕	(๑๐) ๒๙.๔๑	(๑) ๒.๘๔	- -	- -	(๓๔) ๑๐๐%
๑๒. การให้สหภาพแรงงานเข้ามามีส่วนในการจัด หลักสูตรการเรียนของคนงาน	- -	- -	(๗) ๒๐.๕๘	(๒๑) ๖๑.๗๖	(๖) ๑๗.๖๕	(๓๔) ๑๐๐%

พิจารณาจากข้อมูลในตารางที่ ๓๑ เริ่มจากข้อความที่ ๑ - ข้อความที่ ๑๔
เรื่อง ทศนคติเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรที่โฆษณาคนงานปัจจุบันนั้น ปรากฏว่าครูฝ่ายที่เห็นด้วย
นั้นมีน้อยเมื่อเทียบกับฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย กลุ่มที่ไม่เห็นด้วยนั้นเมื่อแยกตามเพศแล้ว ครูชาย
๑๗ หญิง ๑๓ อายุไม่เกิน ๓๐ ปี ๑๗ คน ๓๑ - ๓๕ ปี ๖ คน และที่มีอายุตั้งแต่
๓๖ ปีขึ้นไปมี ๗ คน โสภ ๑๓ คน แต่งงานแล้ว ๑๗ คน คุณวุฒิต่ำกว่าอนุปริญญา ๓ คน
อนุปริญญาขึ้นไปมี ๒๗ คน ส่วนกลุ่มที่เห็นด้วยมีครูชาย ๒ คน หญิง ๑ คน อายุไม่เกิน
๓๐ ปีมี ๓ คน เกิน ๓๐ ปีมี ๑ คน โสภทั้งหมด คุณวุฒิต่ำกว่าอนุปริญญา ๒ คน
อนุปริญญาขึ้นไป ๒ คน

ทศนคติเกี่ยวกับการสอนวิชาชีวิตที่คนงานสามารถใช้ประโยชน์ต่อการทำงานใน
โรงงานควบคู่ไปกับการสอนวิชาสามัญ ปรากฏว่าครูทั้งหมดเห็นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ
ทศนคติของฝ่ายนายจ้าง (ตารางที่ ๑๘ ข้อความ ๕) แต่ในขณะที่เดียวกันก็ตรงกันข้าม
กับความเห็นของฝ่ายคนงานที่ส่วนใหญ่ต้องการเรียนวิชาสามัญเพียงอย่างเดียว (ตารางที่
๖ และตารางที่ ๑๑ ข้อความ ๑)

ทศนคติการจัดสอนแบบเบ็ดเสร็จให้กับคนงาน ส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่มีบางส่วน
ที่มีความรู้สึกเฉย ๆ ซึ่งก็สอดคล้องกับฝ่ายนายจ้างที่ส่วนมากก็เห็นด้วยและมีบางส่วน
เฉย ๆ (จากตารางที่ ๑๘) แต่ในขณะที่เดียวกัน เมื่อเทียบกับฝ่ายคนงานแล้ว จะเห็น
ได้ว่าคนงานยังต้องการเรียนแบบสามัญมากกว่าแบบเบ็ดเสร็จ (จากตารางที่ ๖)

ทศนคติเกี่ยวกับการสอนความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน สังคมและเศรษฐกิจ
ฝ่ายครูทั้งหมดเห็นด้วย สำหรับฝ่ายนายจ้างนั้น เมื่อดูจากตารางที่ ๑๘ แล้วเกี่ยวกับหัวข้อ
เรื่องสหภาพแรงงานแล้ว ปรากฏว่าเกี่ยวกับเรื่องนี้มีจำนวนมากที่ไม่เห็นด้วยที่จะให้
ความรู้เรื่องสหภาพ ฉะนั้น การให้ความรู้เรื่องกฎหมายแรงงาน เศรษฐกิจ สังคม
จึงเป็นเรื่องที่อาจจะไม่ได้รับความเห็นด้วยมากนัก จากตารางที่ ๑๓ ปรากฏว่าใน
เรื่องนี้ฝ่ายนายจ้างมีเพียงส่วนน้อยที่เห็นด้วย ส่วนใหญ่ให้สอนความรู้ด้านอื่นมากกว่า

จากข้อความที่ ๕ - ข้อความที่ ๖ ในเรื่องทัศนคติเกี่ยวกับการจัดบริการ เสริมความรู้ให้กับคนงาน ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้แสดงว่าครูส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดเพิ่มความรู้ให้กับคนงานในลักษณะที่เชิญวิทยากรพิเศษมาบรรยายให้คนงานฟังในบางครั้ง นอกเหนือจากการสอน มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่รู้สึกเฉย ๆ แต่ไม่มีฝ่ายที่คัดค้านไม่เห็นด้วยเลย เมื่อเปรียบเทียบกับทัศนคติของฝ่ายคนงาน (จากตารางที่ ๑๑ ข้อความที่ ๖) จะเห็นได้ว่าคนงานส่วนใหญ่ก็เห็นด้วยเช่นเดียวกัน

ส่วนในเรื่องทัศนคติเกี่ยวกับการจัดห้องสมุดให้กับคนงาน เพื่อได้ศึกษาค้นคว้าตนเอง และเป็นการสนับสนุนการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์นั้น ฝ่ายครูเกือบทั้งหมดเห็นด้วย ทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องนี้ฝ่ายนายจ้างทั้งหมดก็เห็นด้วยเช่นกัน (จากตารางที่ ๑๔) และเมื่อเทียบกับทัศนคติของฝ่ายคนงาน (จากตารางที่ ๑๑) แล้วก็ปรากฏว่าคนงานส่วนใหญ่ต่างเห็นด้วยกับการจัดห้องสมุดไว้บริการ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ดังกล่าว

จากข้อความที่ ๗ - ข้อความที่ ๘ ซึ่งเป็นทัศนคติเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้คนงานได้ศึกษากับการชำระค่าเทอม หรือค่าบำรุงโรงเรียน ปรากฏว่าครูทั้งหมดต่างเห็นด้วยกับการจัดให้คนงานมีโอกาสศึกษา เพื่อเพิ่มความรู้ในปัจจุบัน และเมื่อเทียบท่าที่ของฝ่ายนายจ้างเกี่ยวกับเรื่องนี้แล้ว (จากตารางที่ ๑๔ ข้อความที่ ๓) ปรากฏว่านายจ้างส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดต่างก็เห็นด้วยเช่นกัน

สำหรับทัศนคติเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้คนงานที่เรียนได้เรียนต่อในระดับสูง โดยการสนับสนุนของฝ่ายนายจ้างนั้น ปรากฏว่าครูทั้งหมดเห็นด้วยเช่นเดียวกับฝ่ายนายจ้าง (จากตารางที่ ๑๔ ข้อความที่ ๔) แต่ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดให้คนงานชำระค่าบำรุงโรงเรียนมีเพียง ๑ รายเท่านั้นที่เห็นด้วย และเมื่อเทียบจากทัศนคติของลูกจ้าง (จากตารางที่ ๑๑ ข้อความที่ ๑๐) จะเห็นได้ว่าลูกจ้างส่วนใหญ่ก็ไม่เห็นด้วย ที่เห็นด้วยนั้นมีเพียงส่วนน้อย

จากข้อความที่ ๑๐ - ข้อความที่ ๑๑ ในเรื่องทัศนคติเกี่ยวกับหน้าที่ของครู
ปรากฏว่าครูเกือบทั้งหมดไม่เห็นด้วยกับการจัดอบรมครูเป็นพิเศษ ก่อนจะมาทำการสอนใน
โรงเรียนของโรงงาน

สำหรับทัศนคติเกี่ยวกับการที่ครูควรเป็นที่ปรึกษาให้กับคนงานนั้น ปรากฏว่าทั้งหมด
เห็นด้วย อนึ่ง ทัศนคติเกี่ยวกับสหภาพตามข้อความที่ ๑๒ นั้น ส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดไม่
เห็นด้วยกับการที่จะให้สหภาพเข้ามามีส่วนในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนคนงาน
แต่เมื่อเทียบกับฝ่ายคนงานและนายจ้างแล้ว (จากตารางที่ ๑๑ และตารางที่ ๑๘)
ปรากฏว่า แม่นงานและนายจ้างส่วนใหญ่จะไม่เห็นด้วย แต่ก็ยังมีบางส่วนที่เห็นด้วย แต่
สำหรับทัศนคติของฝ่ายครูนั้นส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดไม่เห็นด้วย